

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Α'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Διαβάζουν ποικίλα κείμενα για διαφορετικούς σκοπούς (γιατί διαβάζω)</p> <p>1.2. Αναγνωρίζουν τον συγγραφέα ποικίλων κειμένων</p> <p>1.3. Αναγνωρίζουν τον σκοπό του συγγραφέα</p> <p>1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για τη δόμηση νοημάτων</p> <p>1.5. Συνδέουν νοήματα κειμένων με συγκεκριμένο συγκεκριμένο</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Ευχαρίστηση, αισθητική απόλαυση, άντληση πληροφοριών, ενημέρωση, επίλυση προβλήματος, πρόσκληση, καθοδήγηση</p> <p>1.2.1. Συγγραφέας που δηλώνεται ρητά στο κείμενο</p> <p>1.2.2. Υποθέσεις για το ποιος είναι ο συγγραφέας, σε περίπτωση που δεν δηλώνεται ρητά</p> <p>1.3.1. Λειτουργίες κειμένων: περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία, οδηγίες</p> <p>1.3.2. Φράσεις - προτάσεις με τις οποίες δηλώνεται ρητά ο σκοπός ενός κειμένου</p> <p>1.3.3. Συμπεράσματα για τον σκοπό και τα νοήματα του συγγραφέα</p> <p>1.4.1. Προβλέψεις και ερωτήματα για το περιεχόμενο του κειμένου, με βάση την εικόνα, τον τίτλο ή / και άλλα στοιχεία (γλωσσικά και μη, ανάλογα με το κειμενικό είδος) (πριν την ανάγνωση)</p> <p>1.4.2. Σημειώσεις</p> <p>1.4.3. Εστιασμένη ανάγνωση για εντοπισμό βασικών πληροφοριών ή και γενικής ιδέας</p> <p>1.4.4. Οπτική απόδοση πληροφοριών (π.χ., από το κείμενο σε ζωγραφιά, κολάζ)</p> <p>1.5.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: καθημερινή ζωή, οικογένεια, φίλοι, παιχνίδι, φύση, σχολείο</p>

	<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν κείμενα, αυτόνομα, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>περιγραφές</u>, <u>αφηγήσεις</u>, <u>επιχειρήματα</u>, <u>οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. Κατανοούν <u>περιγραφές</u> με πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία, που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.2. Κατανοούν <u>αφηγήσεις</u>, εντοπίζοντας το σκηνικό και τη βασική πλοκή τους</p>	<p>2.1.1. Μονάδες λόγου: κείμενο, λέξη, φώνημα (και αντίστροφα)</p> <p>2.1.2. Ολική ανάγνωση λέξεων και φράσεων</p> <p>2.1.3. Γραφοφωνημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.4. Σημασιολογική ερμηνεία μη γλωσσικών στοιχείων</p> <p>2.1.5. Βασικά σημεία στίξης (τελεία, κόμμα, ερωτηματικό, θαυμαστικό)</p> <p>2.1.6. Συντακτική λειτουργία λέξεων ως βάση για ανάγνωση</p> <p>2.1.7. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση τα συμφραζόμενα</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Παραμύθι, αφήγηση με εικόνες (λεζάντες), ποίημα, πινακίδα, πρόσκληση, κόμικς, ηλεκτρονικό μήνυμα, επιστολή, λίστα, κατάλογος, ανακοίνωση</p> <p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): πρωτοπρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, ρήματα είμαι και έχω, υποκοριστικά επιθέτων και ουσιαστικών, λεξιλόγιο που προκαλεί και εκφράζει αισθητηριακές αντιδράσεις (π.χ., χρώματα, σχήματα, ηχοποιητικές λέξεις)</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος</p> <p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική παρουσίαση του αντικειμένου - λεπτομέρειες - σύνοψη προσωπικής αξίας ή σημασίας του περιγραφόμενου</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι ρημάτων (ενεστώτας, αόριστος, ιστορικός ενεστώτας), προσωπικές αντωνυμίες ως υποκείμενα, χρονικοί δείκτες (π.χ., την άλλη μέρα, το άλλο πρωί, ύστερα, αργότερα), ρήματα δράσης, αισθήσεων, συναισθημάτων, προσωποποίηση</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p>

<p>2.3.3. Κατανοούν <u>επιχειρήματα</u> που στηρίζονται στην απλή αιτιολόγηση και σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.4. Κατανοούν <u>οδηγίες</u> σε μη συνεχή λόγο που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.4. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με βάση τη χρονική αλληλουχία των γεγονότων –</p> <p>χρήση απλής αφηγηματικής δομής: «αρχή - μέση - τέλος» - καθορισμός σκηνικού (χώρος, χρόνος, ήρωες)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες, δοξαστικά ρήματα (π.χ., νομίζω, πιστεύω), πρωτοπρόσωπα ενεργητικά ρήματα σε ενικό και πληθυντικό αριθμό, απρόσωπα ρήματα (π.χ., πρέπει)</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): πρωταρχική οργάνωση του κειμένου (χωρίς εισαγωγή και συμπεριληπτική / καταληκτική αναφορά) - προσπάθεια παρουσίασης του θέματος, του προβλήματος, της θέσης</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): ρήματα δράσης, πρωτοπρόσωπη κατάληξη ενεργητικού ρήματος στον ενικό αριθμό, οριστική έγκλιση στο πρώτο πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού, αλφαβητική σειρά</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): ευέλικτη παρουσίαση οδηγιών σε μη συνεχή λόγο (π.χ., χωρίς εισαγωγική ή καταληκτική αναφορά), απόδοση οδηγιών σε λίστα</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Απλές προτασιακές δομές (Υ-Ρ, Ρ-Υ, Υ-Ρ-Α, Υ-Ρ-Κ), κεφαλαίο μετά από τελεία, κεφαλαίο το πρώτο γράμμα κύριων ονομάτων (ανθρώπων, πόλεων, χωριών ημερών, μηνών), ενεργητικά ρήματα α΄ συζυγίας (-ω, -εις, -ει), ρηματικές καταλήξεις -ει και -μαι, ενικός - πληθυντικός αριθμός, άρθρα ο, η, το, της, τις και τον, των, ουδέτερα σε -ι και σε -ο</p>	<p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με βάση τη χρονική αλληλουχία των γεγονότων –</p> <p>χρήση απλής αφηγηματικής δομής: «αρχή - μέση - τέλος» - καθορισμός σκηνικού (χώρος, χρόνος, ήρωες)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες, δοξαστικά ρήματα (π.χ., νομίζω, πιστεύω), πρωτοπρόσωπα ενεργητικά ρήματα σε ενικό και πληθυντικό αριθμό, απρόσωπα ρήματα (π.χ., πρέπει)</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): πρωταρχική οργάνωση του κειμένου (χωρίς εισαγωγή και συμπεριληπτική / καταληκτική αναφορά) - προσπάθεια παρουσίασης του θέματος, του προβλήματος, της θέσης</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): ρήματα δράσης, πρωτοπρόσωπη κατάληξη ενεργητικού ρήματος στον ενικό αριθμό, οριστική έγκλιση στο πρώτο πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού, αλφαβητική σειρά</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): ευέλικτη παρουσίαση οδηγιών σε μη συνεχή λόγο (π.χ., χωρίς εισαγωγική ή καταληκτική αναφορά), απόδοση οδηγιών σε λίστα</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Απλές προτασιακές δομές (Υ-Ρ, Ρ-Υ, Υ-Ρ-Α, Υ-Ρ-Κ), κεφαλαίο μετά από τελεία, κεφαλαίο το πρώτο γράμμα κύριων ονομάτων (ανθρώπων, πόλεων, χωριών ημερών, μηνών), ενεργητικά ρήματα α΄ συζυγίας (-ω, -εις, -ει), ρηματικές καταλήξεις -ει και -μαι, ενικός - πληθυντικός αριθμός, άρθρα ο, η, το, της, τις και τον, των, ουδέτερα σε -ι και σε -ο</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου, με βάση προσωπικά κριτήρια</p>	<p>3.1.1. (ενδεικτικά) Θέμα, λεξιλόγιο, αισθητική εμφάνιση, έκταση, εξωγλωσσικά στοιχεία</p>	<p>3.1.1. (ενδεικτικά) Θέμα, λεξιλόγιο, αισθητική εμφάνιση, έκταση, εξωγλωσσικά στοιχεία</p>

	3.2 Κρίνουν τα νοήματα ενός κειμένου, σε σχέση με τον εαυτό τους	3.2.1. (ενδεικτικά) Συμφωνία ή μη με προσωπικές εμπειρίες, προϋπάρχουσες γνώσεις, γνωστά κείμενα
Παραγωγή Γραπτού Λόγου		
Τάξη Α΄	Δείκτες Επιτυχίας Τα παιδιά	Δείκτες Επάρκειας
	<p>1. <u>Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p> <p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.1.1. Προβληματισμοί, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως (ενδεικτικά): καθημερινή ζωή, οικογένεια, φίλοι, παιχνίδι, φύση, σχολείο</p> <p>1.2.1. (ενδεικτικά) Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>
	<p>2. <u>Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της γραφής</p> <p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη.</p>	<p>2.1.1. Μονάδες λόγου: κείμενο, λέξη, γράφημα (και αντίστροφα)</p> <p>2.1.2. Γραφή (συμπεριλαμβανομένης και της αντιγραφής) συχνόχρηστων λέξεων, λέξεων από θεματικό λεξιλόγιο,</p> <p>2.1.3. Μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνες, κολάζ)</p> <p>2.1.4. Φωνημικογραφημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.5. Βασικά σημεία στίξης (τελεία, κόμμα, ερωτηματικό, θαυμαστικό)</p> <p>2.1.6. Ορθογραφημένη γραφή συχνόχρηστων λέξεων</p> <p>2.1.7. Σύνταξη λέξεων και φράσεων, ως βάση για παραγωγή κειμένου</p> <p>2.1.8. Δόμηση κειμένων - νοημάτων, με την επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Παραμύθι, αφήγηση με εικόνες (λεζάντες), ποίημα, πινακίδα, πρόσκληση, κόμικς, ηλεκτρονικό μήνυμα, επιστολή, λίστα, κατάλογος, ανακοίνωση, αφίσα</p>

<p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. <u>Περιγράφουν</u> με πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u> , δομώντας το σκηνικό και τη βασική πλοκή</p> <p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u> με απλή αιτιολόγηση, σε σχέση με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u> σε μη συνεχή λόγο που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p>	<p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): πρωτοπρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, <i>ρήματα</i> είμαι και έχω, υποκοριστικά επιθέτων και ουσιαστικών, λεξιλόγιο που προκαλεί και εκφράζει αισθητηριακές αντιδράσεις (π.χ., χρώματα, σχήματα, ηχοποιητικές λέξεις)</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος</p> <p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική παρουσίαση του αντικειμένου - λεπτομέρειες - σύνοψη προσωπικής αξίας ή σημασίας του περιγραφόμενου</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι ρημάτων (ενεστώτας, αόριστος, ιστορικός ενεστώτας), προσωπικές αντωνυμίες ως υποκείμενα, χρονικοί δείκτες (π.χ., την άλλη μέρα, το άλλο πρωί, ύστερα, αργότερα), ρήματα δράσης, αισθήσεων, συναισθημάτων, προσωποποίηση</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με βάση τη χρονική αλληλουχία των γεγονότων - χρήση απλής αφηγηματικής δομής: «αρχή - μέση - τέλος» - καθορισμός σκηνικού (χώρος, χρόνος, ήρωες).</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες, δοξαστικά ρήματα (π.χ., νομίζω, πιστεύω), πρωτοπρόσωπα ενεργητικά ρήματα σε ενικό και πληθυντικό αριθμό, απρόσωπα ρήματα (π.χ., πρέπει)</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): πρωταρχική οργάνωση του κειμένου (χωρίς εισαγωγή και συμπεριληπτική / καταληκτική αναφορά) - προσπάθεια παρουσίασης του θέματος, του προβλήματος, της θέσης</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): ρήματα δράσης, πρωτοπρόσωπη κατάληξη ενεργητικού ρήματος στον ενικό αριθμό, οριστική έγκλιση στο πρώτο πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού, αλφαβητική σειρά</p>
---	--

<p>2.4. Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): ευέλικτη παρουσίαση οδηγιών σε μη συνεχή λόγο (π.χ., χωρίς εισαγωγική ή καταληκτική αναφορά), απόδοση οδηγιών σε λίστα</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Απλές προτασιακές δομές (Υ-Ρ, Ρ-Υ, Υ-Ρ-Α, Υ-Ρ-Κ), κεφαλαίο μετά από τελεία, κεφαλαίο το πρώτο γράμμα κύριων ονομάτων (ανθρώπων, πόλεων, χωριών ημερών, μηνών), ενεργητικά ρήματα α΄ συζυγίας (-ω, -εις, -ει), ρηματικές καταλήξεις -ει και -μαι, ενικός - πληθυντικός αριθμός, άρθρα ο, η, το, της, τις και τον, των, ουδέτερα σε -ι και σε -ο</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια</p> <p>3.2. Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύνταξη, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου: Συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>3.2.1. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων - εναλλαγή συνωνύμων - μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων, ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Β'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν τον χώρο ή και τον χρόνο, ως στοιχεία περιεχομένου (ανάλογα με το είδος του κειμένου)</p> <p>1.2. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, σε σχέση με βασικά νοήματα ενός κειμένου</p> <p>1.3. Αναγνωρίζουν από πού προέρχεται ένα κείμενο (ποια είναι η πηγή)</p> <p>1.4. Συνδέουν νοήματα κειμένων με συγκεκριμένο συγκεκριμένο</p>	<p>1.1.1. Λέξεις, φράσεις, προτάσεις που δηλώνουν ρητά χώρο ή και χρόνο</p> <p>1.1.2. Τίτλος, υποσημείωση, μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνα)</p> <p>1.2.1. Υποθέσεις για το περιεχόμενο του κειμένου, με βάση την εικόνα, τον τίτλο ή / και άλλα στοιχεία (γλωσσικά και μη, ανάλογα με το κειμενικό είδος)</p> <p>1.2.2. Προβλέψεις, υποθέσεις και ερωτήματα για το περιεχόμενο του κειμένου, κατά την ανάγνωση</p> <p>1.2.3. Οργάνωση σημειώσεων</p> <p>1.2.4. Επαναληπτική ανάγνωση για εντοπισμό βασικών πληροφοριών ή και γενικής ιδέας</p> <p>1.2.5. Απόδοση πληροφοριών και γενικής ιδέας με ποικίλους τρόπους (π.χ., παντομίμα, δράμα)</p> <p>1.3.1. Πηγή που δηλώνεται ρητά στο κείμενο</p> <p>1.3.2. Υποθέσεις για το ποια είναι η πηγή, σε περίπτωση που δεν δηλώνεται ρητά</p> <p>1.3.3. Ολοκληρωμένο κείμενο, απόσπασμα από κείμενο, αυτούσιο κείμενο, διασκευή</p> <p>1.4.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: η γειτονιά μου, ζωή στην πόλη / στο χωριό, ζώα, διαπροσωπικές σχέσεις, κατασκευές, παιχνίδια, ταξίδια, περιβάλλον</p>

<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν κείμενα, αυτόνομα, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της ανάγνωσης</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. Κατανοούν τον παραστατικό τρόπο <u>περιγραφών</u> με πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.2. Κατανοούν <u>αφηγήσεις</u>, με βάση τον τρόπο που εξελίσσονται τα γεγονότα και παρουσιάζονται οι χαρακτήρες</p>	<p>2.1.1. Μονάδες λόγου: κείμενο, παράγραφος, λέξη, φώνημα (και αντίστροφα)</p> <p>2.1.2. Ολική ανάγνωση λέξεων και φράσεων</p> <p>2.1.3. Γραφοφωνημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.4. Σημασιολογική ερμηνεία μη γλωσσικών στοιχείων</p> <p>2.1.5. Σημεία στίξης (ενωτικό, αποσιωπητικά, εισαγωγικά, παύλα) για εκφραστική ανάγνωση</p> <p>2.1.6. Συντακτική λειτουργία λέξεων, ως βάση για ανάγνωση με κατανόηση</p> <p>2.1.7. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση τα συμφραζόμενα</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Διαφήμιση, εισιτήριο, ημερολόγιο, ευχετήρια κάρτα, συνταγή, μικρή αγγελία, κανόνες</p> <p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προτασιακή δομή Υ-Ρ-Κ με έμφαση στα συνδετικά ρήματα (π.χ., είμαι, γίνομαι, φαίνομαι), τοπικά επιρρήματα, βαθμοί επιθέτων, μεγεθυντικά - υποκοριστικά, σύνθετες λέξεις, κύρια ονόματα - εθνικά ουσιαστικά, ρήματα δράσης σε τρίτο πρόσωπο (που φανερώνουν, π.χ., συμπεριφορές, συνήθειες), οικογένειες λέξεων, παρομοιώσεις</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στον χώρο, χρώμα, ήχος</p> <p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική παρουσίαση αντικειμένου περιγραφής - λεπτομέρειες για παραστατικότητα και διατύπωση τελικής εντύπωσης, μη γλωσσικά στοιχεία για απόδοση παραστατικότητας</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): πρωτοπρόσωπα ή και τριτοπρόσωπα ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων και σκέψεων, μεγεθυντικά - υποκοριστικά επιθέτων και ουσιαστικών, χρόνοι ρημάτων (ενεστώτας,</p>
---	---

	<p>2.3.3. Κατανοούν <u>επιχειρήματα</u> που στηρίζονται στην απλή αιτιολόγηση και σχετίζονται με το οικείο περιβάλλον τους.</p> <p>2.3.4. Κατανοούν <u>οδηγίες</u> σε μη συνεχή λόγο που σχετίζονται με το οικείο περιβάλλον τους</p> <p>2.4. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>αόριστος), προσωπικές αντωνυμίες ως υποκείμενα, παρατακτική σύνδεση σε πρόταση και χρήση του κόμματος (π.χ., για απόδοση χαρακτηριστικών ή κρίσεων ως προς μία δράση, ένα γεγονός ή έναν ήρωα), ασύνδετο σχήμα, χρονικοί δείκτες</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα, μέγεθος γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): απλή μορφοποίηση κειμένων με χρονική αλληλουχία και παρουσίαση χαρακτήρων - πρωταρχική διαμόρφωση επεισοδίων (πρόβλημα - κορύφωση - λύση), αλλαγές στο σκηνικό (ως χώρος ή και χρόνος δράσης)</p> <p>2.3.3.1 <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προσωπικές αντωνυμίες, ρήματα προθέσεων - βούλησης (π.χ., επιθυμώ, εύχομαι, θέλω), σημεία στίξης, π.χ., κόμματα (για παράθεση επιχειρημάτων, συναισθημάτων), τριτοπρόσωπες εκφράσεις (π.χ., χρειάζεται, είναι ανάγκη) σύνδεση κύριων και δευτερευουσών προτάσεων με βασικούς αιτιολογικούς συνδέσμους</p> <p>2.3.3.2 <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3 <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): απλή μορφοποίηση επιχειρηματολογικών κειμένων και υποτυπώδης οργάνωση των πληροφοριών, με προκαταρκτική συνέπεια και κατάλληλες πληροφορίες (π.χ., πρώτα η συμφωνία ή η διαφωνία και μετά η αιτιολόγηση)</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προστακτική, ρήματα δράσης σε πληθυντικό ευγενείας, άρνηση (π.χ., δεν, μην), απόλυτα αριθμητικά (δέκα ως είκοσι) και τακτικά αριθμητικά (ως το 12), ελλειπτικός λόγος (ρηματικές φράσεις), αλφαβητική σειρά, σημεία στίξης, π.χ., κόμματα (διαχωρισμός στοιχείων σε λίστα)</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): ευέλικτη απλή μορφοποίηση και δόμηση οδηγιών σε μη συνεχή λόγο (π.χ., λίστα, κατάλογος), με προκαταρκτική συνέπεια και κατάλληλες πληροφορίες</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Διάκριση άρθρου η από το διαζευκτικό ή, ρηματικές καταλήξεις -ίζω, -εύω, -ώνω, -αίνω, -ένω, ρηματικές καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται, -νται, ουσιαστικά (αρσενικά σε -ος και σε -ας, θηλυκά σε -α, -η και</p>
--	--	--

		-ου), αρσενικά, θηλυκά, ουδέτερα επίθετα (-ος, -η, -ο) και (-ίνος, -ίκος, -ίμος), συμφωνία άρθρου - ουσιαστικού - επιθέτου, άτονες λέξεις, ο τόνος (λέξεις οξύτονες, παροξύτονες και προπαροξύτονες), επιφωνήματα, παρατακτική σύνδεση όρων, ενωτικό (συλλαβισμός, αλλαγή γραμμής), αντικατάσταση ουσιαστικών με προσωπικές αντωνυμίες
	<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου, με βάση προσωπικά κριτήρια</p> <p>3.2 Αναγνωρίζουν τον τρόπο προσέγγισης του ίδιου θέματος σε διαφορετικά κείμενα</p>	<p>3.1.1. (ενδεικτικά) Θέμα, ενδιαφέροντα, λεξιλόγιο, οργάνωση κειμένου, εξωγλωσσικά στοιχεία</p> <p>3.2.1. Ομοιότητες - διαφορές μεταξύ κειμένων ίδιου είδους (π.χ., παραμύθι-παραμύθι)</p> <p>3.2.2. Ομοιότητες - διαφορές μεταξύ κειμένων διαφορετικού είδους (π.χ., παραμύθι- ανακοίνωση)</p>
Παραγωγή Γραπτού Λόγου		
Τάξη Β΄	Δείκτες Επιτυχίας Τα παιδιά	Δείκτες Επάρκειας
	<p>1. <u>Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p> <p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Προβληματισμοί, σχέδια εργασίας, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως: η γειτονιά μου, ζωή στην πόλη / στο χωριό, ζώα, διαπροσωπικές σχέσεις, κατασκευές, παιχνίδια, ταξίδια, περιβάλλον</p> <p>1.2.1. (ενδεικτικά) Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>

<p>2. <u>Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, έχοντας κατακτήσει τον μηχανισμό της γραφής</p> <p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. <u>Περιγράφουν</u> με παραστατικό τρόπο πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία, που σχετίζονται με άμεσες εμπειρίες τους</p> <p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u> γεγονότα με χρονική αλληλουχία και παρουσίαση χαρακτήρων</p>	<p>2.1.1. Μονάδες λόγου: κείμενο, παράγραφος, λέξη, γράφημα (και αντίστροφα)</p> <p>2.1.2. Γραφή (συμπεριλαμβανομένης και της αντιγραφής) συχνόχρηστων λέξεων, λέξεων από θεματικό λεξιλόγιο,</p> <p>2.1.3. Μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνες, κολάζ)</p> <p>2.1.4. Φωνημικογραφημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.5. Σημεία στίξης (ενωτικό, αποσιωπητικά, εισαγωγικά, παύλα)</p> <p>2.1.6. Ορθογραφημένη γραφή συχνόχρηστων λέξεων</p> <p>2.1.7. Σύνταξη λέξεων και φράσεων, ως βάση για παραγωγή κειμένου</p> <p>2.1.8. Δόμηση κειμένων - νοημάτων με την επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Διαφήμιση, εισιτήριο, ημερολόγιο, ευχετήρια κάρτα, συνταγή, μικρή αγγελία, κανόνες</p> <p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προτασιακή δομή Υ-Ρ-Κ με έμφαση στα συνδετικά ρήματα (π.χ., είμαι, γίνομαι, φαίνομαι), τοπικά επιρρήματα, βαθμοί επιθέτων, μεγεθυντικά - υποκοριστικά, σύνθετες λέξεις, κύρια ονόματα - εθνικά ουσιαστικά, ρήματα δράσης σε τρίτο πρόσωπο (που φανερώνουν, π.χ., συμπεριφορές, συνήθειες), οικογένειες λέξεων, παρομοιώσεις</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος</p> <p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική παρουσίαση αντικειμένου περιγραφής - λεπτομέρειες για παραστατικότητα και διατύπωση τελικής εντύπωσης, μη γλωσσικά στοιχεία για απόδοση παραστατικότητας</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): πρωτοπρόσωπα ή και τριτοπρόσωπα ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων σκέψεων, μεγεθυντικά - υποκοριστικά επιθέτων και ουσιαστικών, χρόνοι ρημάτων (ενεστώτας, αόριστος), προσωπικές αντωνυμίες ως υποκείμενα, παρατακτική σύνδεση σε πρόταση και χρήση του κόμματος (π.χ., για απόδοση χαρακτηριστικών</p>
---	---

	<p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u> με απλή αιτιολόγηση, σε σχέση με το οικείο περιβάλλον τους</p> <p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u> σε μη συνεχή λόγο που σχετίζονται με το οικείο περιβάλλον τους.</p> <p>2.4. Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>ή κρίσεων ως προς μία δράση, ένα γεγονός ή έναν ήρωα), ασύνδετοσχήμα, χρονικοί δείκτες</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα, μέγεθος γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): απλή μορφοποίηση των αφηγηματικών κειμένων με χρονική αλληλουχία των και παρουσίαση των χαρακτήρων - απλοί δείκτες προσωπικής τοποθέτησης (προσωπικές εμπειρίες, στάση απέναντι στα γεγονότα και στους χαρακτήρες)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προσωπικές αντωνυμίες, ρήματα προθέσεων - βούλησης (π.χ., επιθυμώ, εύχομαι, θέλω), σημεία στίξης: κόμματα (παράθεση επιχειρημάτων, συναισθημάτων), σύνδεση κύριων με δευτερευουσών προτάσεων με βασικούς αιτιολογικούς συνδέσμους</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Απλή μορφοποίηση επιχειρηματολογικών κειμένων και υποτυπώδης οργάνωση των πληροφοριών, με προκαταρκτική συνέπεια και κατάλληλες πληροφορίες (π.χ., πρώτα η συμφωνία ή η διαφωνία και μετά η αιτιολόγηση)</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): προστακτική, ρήματα δράσης σε πληθυντικό ευγενείας, άρνηση (π.χ., δεν, μην), απόλυτα αριθμητικά (δέκα ως είκοσι) και τακτικά αριθμητικά (ως το 12), ελλειπτικός λόγος (ρηματικές φράσεις), αλφαβητική σειρά, σημεία στίξης, π.χ., κόμματα (για διαχωρισμό στοιχείων σε μία λίστα)</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Απλή μορφοποίηση και δόμηση των οδηγιών σε μη συνεχή λόγο, απαρίθμηση (π.χ., λίστα, κατάλογος)</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) διάκριση άρθρου η από το διαζευκτικό ή, ρηματικές καταλήξεις -ίζω, -εύω, -ώνω, -αίνω, -ένω, ρηματικές καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται, -νται, ουσιαστικά (αρσενικά σε -ος και σε -ας, θηλυκά σε -α, -η και -ου), αρσενικά, θηλυκά, ουδέτερα επίθετα (-ος, -η, -ο) και (-ίνος, -ίκος, -ίμος), συμφωνία άρθρου -ουσιαστικού - επιθέτου, άτονες λέξεις, ο τόνος (λέξεις οξύτονες, παροξύτονες και προπαροξύτονες), επιφωνήματα, παρατακτική σύνδεση</p>
--	--	--

		<p>όρων, ενωτικό (συλλαβισμός, αλλαγή γραμμής), αντικατάσταση ουσιαστικών από προσωπικές αντωνυμίες</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια</p> <p>3.2 Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύNTAXη, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου: συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>3.2.1. Παραχθέν κείμενο - πρότυπα κείμενα</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων - εναλλαγή συνωνύμων - μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.3. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p>	

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Γ'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Συμπύσσουν πληροφορίες από το κείμενο και τις αποδίδουν συνοπτικά</p> <p>1.2. Αρχίζουν να αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, σε σχέση με ρητά και υπόρρητα νοήματα ενός κειμένου</p> <p>1.3. Αρχίζουν να συνδέουν νοήματα κειμένων με συγκεκριμένο συγκεκριμένο και την οπτική του συγγραφέα</p>	<p>1.1.1. Βασικές πληροφορίες</p> <p>1.1.2. Κεντρική ιδέα</p> <p>1.1.3. Γενική εντύπωση</p> <p>1.2.1. Υποθέσεις για το περιεχόμενο κειμένου, με βάση την πηγή, την εικόνα, τον τίτλο, τα συμφραζόμενα και άλλα στοιχεία γλωσσικά ή μη (ανάλογα με το κειμενικό είδος)</p> <p>1.2.2. Γενική ανάγνωση (skimming) για σύνθεση γενικού νοήματος</p> <p>1.2.3. Επιλεκτική ανάγνωση (scanning) για εντοπισμό κατάλληλων λέξεων - φράσεων που οδηγούν σε ρητά και υπόρρητα νοήματα (στο τι λέει και στο τι θέλει να πει το κείμενο)</p> <p>1.2.4. Γλωσσικά ή / και μη στοιχεία που αποκτούν ιδιαίτερη σημασία σε ένα κείμενο</p> <p>1.2.5. (ενδεικτικά) Συνοπτική παρουσίαση συμπερασμάτων για ρητά και υπόρρητα νοήματα, μέσω διερεύνησης, διαγράμματος, νοητικού χάρτη</p> <p>1.3.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: διακοπές, παιδική ζωή, δικαιώματα του παιδιού, διαφορετικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα, ο τόπος μου, μέσα μαζικής μεταφοράς</p> <p>1.3.2. Παραδοχές, προσδοκίες, απόψεις (ό,τι είναι βέβαιο, επιθυμητό, αναγκαίο ή μη για τον συγγραφέα): λεξικογραμματικές επιλογές, οργάνωση πληροφοριών (δομή και κειμενικό είδος), απουσίες στο κείμενο (ποια φωνή απουσιάζει)</p>

<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν κείμενα, αυτόνομα, αξιοποιώντας τον αλφαβητικό κώδικα και συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Διακρίνουν το ύφος σε επίσημο και ανεπίσημο</p> <p>2.4. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.4.1. Κατανοούν το στοιχείο της υποκειμενικότητας σε <u>περιγραφές</u> που σχετίζονται με εμπειρίες τους</p>	<p>2.1.1. Γραφοφωνημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.2. Σημασιολογική ερμηνεία μη γλωσσικών στοιχείων</p> <p>2.1.3. Σημεία στίξης για εκφραστικότητα και κατανόηση</p> <p>2.1.4. Συντακτική λειτουργία λέξεων, ως βάση για κατανόηση</p> <p>2.1.5. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση τα συμφραζόμενα</p> <p>2.1.6. Ορθογραφική ενημερότητα για κατανόηση (π.χ., ετυμολογία λέξεων, ρηματικές καταλήξεις, καταλήξεις υποκοριστικών, συνθετικά λέξεων)</p> <p>2.1.7. Δομικά και οργανωτικά χαρακτηριστικά διαφορετικών ειδών κειμένου (π.χ., παραγραφοποίηση, επικεφαλίδες, υπερσυνδέσεις, στροφές - στίχοι)</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Δελτίο καιρού, χάρτης, πρόγραμμα, διαφημιστικά φυλλάδια, μικρή ιστορία, μύθος, οδηγίες χρήσης και κατασκευής, ειδησεογραφικό κείμενο</p> <p>2.3.1. (ενδεικτικά) Επίσημο ύφος: ειδικό λεξιλόγιο, τριτοπρόσωπες και απρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, πληθυντικός ευγενείας</p> <p>2.3.2. (ενδεικτικά) Ανεπίσημο ύφος: καθημερινό λεξιλόγιο, πρωτοπρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, ασύνδετο σχήμα, τυχόν διαλεκτικά στοιχεία, τυχόν στοιχεία προφορικότητας</p> <p>2.4.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): επαυξημένες προτάσεις, επιφωνήματα, αξιολογικά επίθετα, αντίθετα-συνώνυμα, επιθετικοποιημένες μετοχές, τοπικοί προσδιορισμοί, μεταφορικός-κυριολεκτικός λόγος, λεξιλόγιο για ακριβή έκφραση συναισθημάτων, κρίσεων, απόψεων</p> <p>2.4.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): γραφισμός, μέγεθος, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος</p> <p>2.4.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική - λεπτομερής του αντικειμένου περιγραφής - σύνοψη της προσωπικής αξίας ή σημασίας του περιγραφόμενου</p>
---	--

<p>2.4.2. Κατανοούν <u>αφηγήσεις</u>, εντοπίζοντας τον ρόλο της χρονικής και αιτιακής αλληλουχίας στη δόμησή τους</p>	<p>2.4.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρονικοί σύνδεσμοι, χρονικά επιρρήματα, υποτακτική σύνδεση με χρονικούς και αιτιολογικούς συνδέσμους (π.χ., όταν, αφού, επειδή, γιατί), ρήματα δράσης, ρήματα έκφρασης συναισθημάτων και σκέψεων που αφορούν στους ήρωες, ευθύς -πλάγιος λόγος</p> <p>2.4.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.4.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): μορφοποίηση κειμένων με χρονική και αιτιακή ακολουθία (δράση, αντίδραση ηρώων, αίτιο - αποτέλεσμα) - τοποθέτηση (σκηνικό), πρόβλημα - κορύφωση - επίλυση προβλήματος, δείκτες διάδρασης (π.χ., διάλογος), δείκτες συνοχής (χρονικές και αιτιολογικές φράσεις (π.χ., αργότερα, το άλλο πρωί / γιατί, για τον λόγο αυτό)</p>
<p>2.4.3. Κατανοούν <u>επιχειρήματα</u>, με βάση την επίκληση στη λογική</p>	<p>2.4.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): συνδετικές λέξεις (π.χ., και, επειδή, διότι, επίσης), σύνδεση κύριων και δευτερευουσών προτάσεων με αιτιολογικούς συνδέσμους, αόριστα άρθρα, συνοπτικός και εξακολουθητικός μέλλοντας ρημάτων, αιτιολογικές, κατηγορικές, αποφαντικές και αποτελεσματικές προτάσεις, λέξεις - φράσεις -προτάσεις με συγκεκριμένο νόημα στο πλαίσιο επιχειρηματολογίας, με επίκληση στη λογική, απουσία προσωπικών απόψεων, κρίσεων, αισθημάτων</p> <p>2.4.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.4.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): αρχική παρουσίαση αντικειμένου επιχειρηματολογίας (εισαγωγή) - αιτιολόγηση της προσωπικής άποψης - συμπεριληπτική δήλωση (σύνοψη προσωπικής άποψης), διασύνδεση γλωσσικών και μη στοιχείων, κλιμακωτή σειρά λογικών προτάσεων για την απόδειξη μίας θέσης, πορεία από το γενικό στο ειδικό</p>
<p>2.4.4. Κατανοούν <u>οδηγίες</u> σε συνεχή λόγο που σχετίζονται με ποικίλα περιβάλλοντα.</p>	<p>2.4.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): ρηματικοί τύποι σε διάφορες εγκλίσεις και χρόνους (π.χ., δεύτερο ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, δεύτερο ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου), τροπικά επιρρήματα ή και τροπικοί προσδιορισμοί (π.χ., γρήγορα, με προσοχή, πολύ αργά), μετοχές ενεργητικής φωνής (σε -οντας και -ώντας), διάκριση άρθρων και αδύνατων τύπων προσωπικών αντωνυμιών</p> <p>2.4.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p>

	<p>2.5. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.4.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): προκαταρκτική εισαγωγή του θέματος των οδηγιών - παράθεση βημάτων / διαδικασιών, αξιοποίηση και χρονικών προτάσεων</p> <p>2.5.1. (ενδεικτικά) Ουσιαστικά (αριθμοί, γένη, πτώσεις), αόριστο άρθρο, αντωνυμίες (αόριστες, δεικτικές, ερωτηματικές), εγκλιτικά, ενεργητική - παθητική σύνταξη, ποιόν ενεργείας (παρόν - παρελθόν - μέλλον), σύνθετες λέξεις, παράγωγες λέξεις, τελικό -ν, χρόνοι ρήματος (εξακολουθητικός και συνοπτικός μέλλοντας), επίθετο <i>πολύς</i>, ονομαστικές και ρηματικές φράσεις, θηλυκά σε -ισσα και ουδέτερα σε -είο, συντομογραφίες, αρκτικόλεξα, ρήματα με ομόηχες καταλήξεις -μαι και -με, -ται και -τε, στερητικό α- και πρόθημα ξε-</p>
	<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου</p> <p>3.2 Αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές σε κείμενα, ως αποτέλεσμα της οπτικής του συγγραφέα</p>	<p>3.1.1. (ενδεικτικά) Θέμα, λεξιλόγιο, αισθητική εμφάνιση, έκταση, εξωγλωσσικά στοιχεία</p> <p>3.1.2. Συνοχή κειμένου: συνοχικοί δεσμοί μεταξύ λέξεων, συνώνυμα, αντωνυμίες, σύνδεσμοι, επεξηγήσεις</p> <p>3.2.1. Ομοιότητες - διαφορές στην παρουσίαση θεμάτων, χαρακτήρων, σκηνικών σε διαφορετικά κείμενα</p> <p>3.2.2. Ομοιότητες - διαφορές σε κείμενα στα οποία οι συγγραφείς μπορεί να έχουν παρόμοια ή διαφορετική τοποθέτηση, σε σχέση με ένα θέμα</p>
	Παραγωγή Γραπτού Λόγου	
Τάξη Γ'	Δείκτες Επιτυχίας Τα παιδιά	Δείκτες Επάρκειας
	<p>1. <u>Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Προβληματισμοί, σχέδια εργασίας, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως: διακοπές, παιδική ζωή, δικαιώματα του παιδιού, διαφορετικότητα, ανθρώπινα δικαιώματα, ο τόπος μου, μέσα μαζικής μεταφοράς</p>

	<p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.2.1. (ενδεικτικά) Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>
	<p>2. <u>Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, αξιοποιώντας τον μηχανισμό της γραφής και συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη.</p> <p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. Περιγράφουν, αξιοποιώντας το στοιχείο της υποκειμενικότητας σε <u>περιγραφές</u> που σχετίζονται με εμπειρίες τους</p>	<p>2.1.1. Γραφή (συμπεριλαμβανομένης και της αντιγραφής) συχνόχρηστων λέξεων, λέξεων από θεματικό λεξιλόγιο,</p> <p>2.1.2. Μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνες, κολάζ)</p> <p>2.1.3. Φωνημικογραφημική αντιστοιχία</p> <p>2.1.4. Σημεία στίξης</p> <p>2.1.5. Ορθογραφημένη γραφή συχνόχρηστων λέξεων και λέξεων θεματικού λεξιλογίου</p> <p>2.1.6. Σύνταξη λέξεων και φράσεων, ως βάση για παραγωγή κειμένου</p> <p>2.1.7. Δόμηση κειμένων - νοημάτων, με την επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου και αξιοποιώντας δείκτες συνοχής</p> <p>2.1.8. Παραγραφοποίηση κειμένου - δόμηση παραγράφου (θεματική πρόταση [και κατακλείδα])</p> <p>2.2.1 (ενδεικτικά) Δελτίο καιρού, χάρτης, πρόγραμμα, διαφημιστικά φυλλάδια, μικρή ιστορία, μύθος, οδηγίες χρήσης και κατασκευής, ειδησεογραφικό κείμενο</p> <p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): επαυξημένες προτάσεις, επιφωνήματα, αξιολογικά επίθετα, αντίθετα-συνώνυμα, επιθετικοποιημένες μετοχές, τοπικοί προσδιορισμοί, μεταφορικός-κυριολεκτικός λόγος, λεξιλόγιο για έκφραση συναισθημάτων, κρίσεων, απόψεων</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): γραφισμός, μέγεθος, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος</p>

	<p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u> γεγονότα με χρονική και αιτιακή ακολουθία</p> <p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u> με βάση την επίκληση στη λογική</p>	<p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με αρχική παρουσίαση του αντικειμένου περιγραφής - παράθεση λεπτομερειών και σύνοψη της προσωπικής αξίας ή σημασίας του περιγραφόμενου, έναρξη μορφοποίησης και παραγραφοποίησης περιγραφικού κειμένου, με συνέπεια και κατάλληλες πληροφορίες</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρονικοί σύνδεσμοι, χρονικά επιρρήματα, υποτακτική σύνδεση με χρονικούς και αιτιολογικούς συνδέσμους (π.χ. όταν, αφού, επειδή), ρήματα δράσης, ρήματα έκφρασης συναισθημάτων και σκέψεων που αφορούν τους ήρωες, ευθύς - πλάγιος λόγος</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): μορφοποίηση και βασική παραγραφοποίηση κειμένων, με χρονική και αιτιακή ακολουθία (δράση, αντίδραση ηρώων, αίτιο - αποτέλεσμα) - τοποθέτηση (σκηνικό), πρόβλημα κορύφωση - επίλυση προβλήματος, δείκτες διάδρασης (π.χ., διάλογος) - δείκτες συνοχής (χρονικές και αιτιολογικές φράσεις (π.χ., αργότερα, το άλλο πρωί / γιατί, για τον λόγο αυτό)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): συνδετικές λέξεις (π.χ., επειδή, διότι, και, επίσης), σύνδεση κύριων με δευτερευουσών προτάσεων με αιτιολογικούς συνδέσμους, αόριστα άρθρα, συνοπτικός και εξακολουθητικός μέλλοντας ρημάτων, αιτιολογικές, κατηγορικές, αποφαντικές και αποτελεσματικές προτάσεις, λέξεις, φράσεις, προτάσεις με συγκεκριμένο νόημα στο πλαίσιο επιχειρηματολογίας με επίκληση στη λογική, απουσία προσωπικών απόψεων, κρίσεων, αισθημάτων</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): μορφοποίηση - παραγραφοποίηση κειμένου με αρχική παρουσίαση αντικειμένου επιχειρηματολογίας (εισαγωγή) - αιτιολόγηση προσωπικής άποψης - συμπεριληπτική δήλωση (σύνοψη προσωπικής άποψης), διασύνδεση γλωσσικών και μη στοιχείων, κλιμακωτή σειρά λογικών προτάσεων για την απόδειξη μίας θέσης, πορεία από το γενικό στο ειδικό</p>
--	---	--

<p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u> σε συνεχή λόγο που σχετίζονται με ποικίλα περιβάλλοντα</p> <p>2.4. Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): ρηματικοί τύποι σε διάφορες εγκλίσεις και χρόνους (π.χ., δεύτερο ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα, δεύτερο ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου), τροπικά επιρρήματα ή και τροπικοί προσδιορισμοί (γρήγορα, με προσοχή, πολύ αργά), μετοχές ενεργητικής φωνής (σε -οντας και -ώντας), διάκριση άρθρων και αδύνατων τύπων προσωπικών αντωνυμιών</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): προκαταρκτική εισαγωγή του θέματος οδηγίων - παράθεση βημάτων / διαδικασιών, με αξιοποίηση και χρονικών προτάσεων - καταγραφή μίας μορφής κατάληξης</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Ουσιαστικά (αριθμοί, γένη, πτώσεις), αόριστο άρθρο, αντωνυμίες (αόριστες, δεικτικές, ερωτηματικές), εγκλιτικά, ενεργητική - παθητική σύνταξη, ποιόν ενεργείας (παρόν - παρελθόν - μέλλον), σύνθετες λέξεις, παράγωγες λέξεις, τελικό -ν, χρόνοι ρήματος (εξακολουθητικός και συνοπτικός μέλλοντας), επίθετο <i>πολύς</i>, ονοματικές και ρηματικές φράσεις, θηλυκά σε -ισσα και ουδέτερα σε -είο, συντομογραφίες, αρκτικόλεξα, ρήματα με ομόηχες καταλήξεις -μαι και -με, -ται και -τε, στερητικό α- και πρόθημα ξε-</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια</p> <p>3.2. Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του, ώστε να παρουσιάζεται με σαφήνεια η δική τους οπτική</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύntaxη, δείκτες συνοχής, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου: συνάφεια θέματος, σκοπού, αποδέκτη, ύφους</p> <p>3.2.1. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων - εναλλαγή συνωνύμων - μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων, ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Δ'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Συμπύσσουν ιδέες από το κείμενο και τις παρουσιάζουν συνοπτικά (σε σύντομες περιλήψεις)</p> <p>1.2. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, σε σχέση με ρητά και υπόρρητα νοήματα ενός κειμένου</p> <p>1.3. Συνδέουν κείμενα με συγκεκριμένο συγκεκριμένο και την οπτική του συγγραφέα, ως άποψη - τοποθέτηση σε αυτό</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Λέξεις και φράσεις-κλειδιά που αποδίδουν βασικές πληροφορίες, ως προς τα εξής: χώρος, χρόνος, χαρακτήρες, γεγονότα, ζητήματα, θέματα</p> <p>1.1.2. Δευτερεύουσες πληροφορίες (μη σημαντικές ή επαναλαμβανόμενες)</p> <p>1.1.3. (ενδεικτικά) Επιμέρους νοηματικές ενότητες: θέμα επιμέρους ενοτήτων, θεματικές προτάσεις παραγράφων, πλαγιότιτλοι</p> <p>1.2.1. Απάντηση και διατύπωση ερωτήσεων πριν, κατά και μετά την ανάγνωση</p> <p>1.2.2. Συνδέσεις μεταξύ επιμέρους νοηματικών ενοτήτων του κειμένου</p> <p>1.2.3. Διακειμενικές συνδέσεις: κείμενο-εαυτός, κείμενο-κείμενο, κείμενο-κόσμος</p> <p>1.2.4. Μεταγλώσσα (γραμματική [συμβατική] και κειμένου, όπως: χρόνοι, εγκλίσεις ρήματος / παράγραφος, θεματική πρόταση)</p> <p>1.2.5. Εναλλακτικές εκδοχές περιεχομένου και μορφής κειμένου</p> <p>1.3.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: βιβλίο, θέατρο, ψυχαγωγία, κυκλοφοριακή αγωγή, επικοινωνία - γλώσσα, Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, ανθρώπινα επιτεύγματα</p> <p>1.3.2. Γεγονός - στοιχείο - άποψη - σχόλιο - γνώμη</p> <p>1.3.3. Διαθέσεις, συναισθήματα, επικοινωνιακές προθέσεις, όπως προκύπτουν από επιλογές του συγγραφέα, ως προς το λεξιλόγιο, την έκταση του κειμένου ή επιμέρους νοηματικών ενοτήτων, μη γλωσσικά στοιχεία</p>

<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν κείμενα, αυτόνομα, αξιοποιώντας τον αλφαβητικό κώδικα και συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Διακρίνουν το ύφος σε επίσημο και ανεπίσημο, εντοπίζοντας και ενδιάμεσες διαβαθμίσεις</p> <p>2.4. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.4.1. Κατανοούν το στοιχείο της αντικειμενικότητας σε περιγραφές</p>	<p>2.1.1. Σημασιολογική ερμηνεία μη γλωσσικών στοιχείων</p> <p>2.1.2. Σημεία στίξης για εκφραστικότητα, κατανόηση και ερμηνεία</p> <p>2.1.3. Συντακτική λειτουργία λέξεων, ως βάση για κατανόηση</p> <p>2.1.4. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση τα συμφραζόμενα</p> <p>2.1.5. Ορθογραφική ενημερότητα για κατανόηση (π.χ., ετυμολογία λέξεων, ρηματικές καταλήξεις, καταλήξεις υποκοριστικών, συνθετικά λέξεων, παράγωγα λέξεων, προθέματα, επιθήματα)</p> <p>2.1.6. Παράγραφος: θεματική πρόταση, λεπτομέρειες (και κατακλείδα)</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Ρεπορτάζ, συνέντευξη, σχολιασμός, ρητά, γνωμικά, παροιμίες, αφήγηση περιπέτειας, διαμαρτυρία, ενημερωτικό φυλλάδιο</p> <p>2.3.1. (ενδεικτικά) Επίσημο, επιστημονικό, δημοσιογραφικό</p> <p>2.3.2. (ενδεικτικά) Ανεπίσημο, οικείο, φιλικό</p> <p>2.4.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): μεταβατικά - αμετάβατα ρήματα, σύνθετες προτάσεις, περιφράσεις, ρήματα που δηλώνουν αντικειμενικότητα - αποστασιοποίηση, κυριολεκτικός λόγος, λεξιλόγιο για ακριβή έκφραση κρίσεων, απόψεων, εκφράσεις που παραπέμπουν σε τεκμηρίωση άποψης (π.χ., σύμφωνα με)</p> <p>2.4.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος,</p> <p>2.4.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με αρχική παρουσίαση του αντικειμένου περιγραφής - ανάλυση λεπτομερειών (ιδιότητες μορφικές ή συστατικές) - σύνοψη τεκμηριωμένης κρίσης για το περιγραφόμενο, σκόπιμη</p>
---	--

	<p>2.4.2. Κατανοούν <u>αφηγήσεις</u>, εστιάζοντας στον ρόλο του ρεαλιστικού ή και του μυθοπλαστικού στοιχείου</p> <p>2.4.3. Κατανοούν <u>επιχειρήματα</u> με βάση την επίκληση στο συναίσθημα.</p>	<p>παραγραφοποίηση και μορφοποίηση του κειμένου, εμφάνιση στοιχείων συνοχής και συνεκτικότητας, σύνθεση γλωσσικών και μη στοιχείων</p> <p>2.4.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι του ρήματος (αόριστος, παρατατικός, ιστορικός ενεστώτας, συνοπτικός μέλλοντας, παρακείμενος), χρονικές προτάσεις, λεξιλόγιο που δηλώνει πραγματικότητα, φαντασία, υπερβολή, υπέρβαση, εμπρόθετοι προσδιορισμοί (π.χ. προς, κατά τον)</p> <p>2.4.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.4.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): σχεδιασμός, οργάνωση περιεχομένου και παραγραφοποίηση - αφηγηματική πλοκή (τοποθέτηση - πρόβλημα - κορύφωση - λύση - επίλογος), στήσιμο σκηνικού με αυξημένες περιγραφικές λεπτομέρειες για τον χώρο, τον χρόνο και τους ήρωες (π.χ., ηλικία, λεπτομερή στοιχεία εξωτερικής εμφάνισης, σχέσεις και αλληλεπίδραση ηρώων, ενέργειες, σκέψεις, συναισθήματα, αντιδράσεις στα γεγονότα), χρήση διαλόγου), δείκτες συνοχής (διεύρυνση χρονικών και αιτιολογικών συνδέσμων, μονολεκτικών και περιφραστικών φράσεων (π.χ., αμέσως, στη συνέχεια και διότι, λόγω αυτού)</p> <p>2.4.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): κατηγορικές προτάσεις, επιστημικά ρήματα και φράσεις που εκφράζουν συναίσθημα (π.χ., νιώθω, αισθάνομαι, έχω τη γνώμη, νομίζω, πιστεύω, κατά την άποψή μου, ως εκ τούτου, για παράδειγμα, επειδή), παρένθεση (για προσθήκη πληροφοριών, εξηγήσεις, διευκρινίσεις, παραδείγματα, δευτερεύουσας σημασίας, σχόλια και παραλειπόμενα), διπλή τελεία (για σκοπούς παράθεσης λίστας), κόμματα (για διαχωρισμό των πληροφοριών), ενωτικό (για σύνδεση δύο λέξεων για σχηματισμό καινούργιας), άνω τελεία (για διαχωρισμό πολύπλοκων στοιχείων σε μια λίστα)</p> <p>2.4.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.4.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση επιχειρημάτων σε παραγράφους, με συνέπεια, κατάλληλες πληροφορίες, και διάκριση των λειτουργιών του συναίσθηματος με: γενική εισαγωγή - κεντρικό σώμα κειμένου με υποστηρικτικά σχόλια ή και επιχειρήματα - καταληκτικό συμπέρασμα</p>
--	--	---

<p>2.4.4. Κατανοούν <u>οδηγίες</u> με μη χρονική διαδοχή που σχετίζονται με ποικίλα περιβάλλοντα.</p> <p>2.5. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.4.4.1 <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): παθητικά και ενεργητικά ρήματα, ελλειπτικές προτάσεις, οριστική, υποτακτική, προστακτική ενεστώτα και αορίστου ενεργητικών ρημάτων</p> <p>2.4.4.2 <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα, σύμβολα</p> <p>2.4.4.3 <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου για εύληπτη επικοινωνία του θέματος / της διαδικασίας, με: αρχική παρουσίαση (π.χ., παράθεση τίτλου), - ανακοίνωση στόχου οδηγιών (σε τι θα οδηγήσει τελικά η διαδικασία) -αναφορά σε προϋποθέσεις (τι χρειάζεται για την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας) - περιγραφή βημάτων ή σταδίων (πώς θα αρχίσει και θα ολοκληρωθεί η διαδικασία) - κλείσιμο με μία καταληκτική αναφορά (πώς λειτουργεί ή και πού καταλήγει η διαδικασία), λειτουργική σύνθεση μη γλωσσικών στοιχείων για υποστήριξη κειμένου</p> <p>2.5.1. (ενδεικτικά) Χρόνοι ενεργητικών και παθητικών ρήματος (ενεστώτας, αόριστος, παρατατικός, μέλλοντας [εξακολουθητικός και συνοπτικός], παρακείμενος, υπερσυντέλικος), ερωτηματικές, επιφωνηματικές, καταφατικές, αρνητικές προτάσεις, δυνητική οριστική (θα πήγαινα), εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, και προστακτική του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής), αριθμητικά επίθετα [απόλυτα, π.χ., ένας, τακτικά, π.χ., πρώτος), ανώμαλα παραθετικά επιθέτων, επίθετα που δεν σχηματίζουν παραθετικά, ενεργητικές και παθητικές μετοχές, ουδέτερα σε -υ, πάθη φωνηέντων (π.χ., έκθλιψη, αφαίρεση, αποκοπή), ανισοσύλλαβα προπαροξύτονα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος), ουδέτερα ανισοσύλλαβα ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα, θηλυκά ουσιαστικά σε -α και -η, αντωνυμίες (αναφορικές, αυτοπαθείς), σύνδεσμοι (π.χ., αλλά, παρά, μα, όμως, ωστόσο, μολονότι, όχι μόνο)</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου</p>	<p>3.1.1. (ενδεικτικά) Μέσα παρουσίασης περιεχομένου: γλώσσα, εικόνες, πίνακες, διαγράμματα, μορφοποίηση</p> <p>3.1.2. Συνοχή κειμένου: συνοχικοί δεσμοί μεταξύ λέξεων, συνώνυμα, αντωνυμίες, σύνδεσμοι, επεξηγήσεις</p>

	<p>3.2. Αναγνωρίζουν την οπτική του συγγραφέα, ως τοποθέτηση σε συγκεκριμένο συγκείμενο</p> <p>3.3. Αναγνωρίζουν και κατανοούν γνώμες, περιστάσεις, συνθήκες που δεν ταυτίζονται με τις προσωπικές τους εμπειρίες.</p>	<p>3.2.1 Χώρος - χρόνος περιεχομένου και παραγωγής του κειμένου</p> <p>3.2.2 Σχέση περιεχομένου - πιθανών αναγνωστών (σε ποιους απευθύνεται άμεσα ή έμμεσα, ποιοι είναι πιθανόν να ταυτιστούν, ποιοι όχι)</p> <p>3.3.1. Συνέπειες του περιεχομένου και του ύφους του κειμένου στους ίδιους ως αναγνώστες</p> <p>3.3.2. (ενδεικτικά) Λεξιλόγιο, απεικονίσεις, συμβολισμοί που αφορούν εμπειρίες ανθρώπων που ζουν σε διαφορετικές εποχές, πολιτισμούς, πλαίσια</p>
	Παραγωγή Γραπτού Λόγου	
Τάξη Δ'	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p> <p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Προβληματισμοί, σχέδια εργασίας, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως: βιβλίο, θέατρο, ψυχαγωγία, κυκλοφοριακή αγωγή, επικοινωνία - γλώσσα, Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, ανθρώπινα επιτεύγματα</p> <p>1.2.1. (ενδεικτικά) Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>
	<p>2. <u>Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, αξιοποιώντας τον μηχανισμό της γραφής και συμβάσεις του γραπτού λόγου</p>	<p>2.1.1. Ορθογραφημένη γραφή συχνόχρηστων λέξεων και λέξεων θεματικού λεξιλογίου</p> <p>2.1.2. Γνώσεις για τη μορφοσύνταξη (κλίση ονομάτων και ρημάτων, ρηματικές καταλήξεις κ.ο.κ.), ως βάση για ορθογραφημένη γραφή</p> <p>2.1.3. Σημεία στίξης ως δείκτες οργάνωσης νοηματικών ενοτήτων</p> <p>2.1.4. Σύνταξη λέξεων και φράσεων, ως βάση για παραγωγή κειμένου</p>

	<p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. <u>Περιγράφουν</u> αξιοποιώντας το στοιχείο της αντικειμενικότητας σε περιγραφές</p> <p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο του ρεαλιστικού ή και του μυθοπλαστικού στοιχείου.</p>	<p>2.1.5. Δόμηση κειμένων - νοημάτων, με την επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου και αξιοποιώντας δείκτες συνοχής</p> <p>2.1.6. Πειραματισμός με επιλογή λεξιλογίου, με βάση τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p> <p>2.1.7. Παραγραφοποίηση κειμένου - δόμηση παραγράφου (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες [και κατακλείδα])</p> <p>2.2.1 (ενδεικτικά) ρεπορτάζ, συνέντευξη, σχολιασμός, ρητά, γνωμικά, παροιμίες, αφήγηση περιπέτειας, διαμαρτυρία, ενημερωτικό φυλλάδιο</p> <p>2.3.1.1 <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): μεταβατικά - αμετάβατα ρήματα, σύνθετες προτάσεις, περιφράσεις, ρήματα που δηλώνουν αντικειμενικότητα - αποστασιοποίηση, κυριολεκτικός λόγος, λεξιλόγιο για ακριβή έκφραση κρίσεων, απόψεων, εκφράσεις που παραπέμπουν σε τεκμηρίωση άποψης (π.χ., σύμφωνα με)</p> <p>2.3.1.2 <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος,</p> <p>2.3.1.3 <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με αρχική παρουσίαση του αντικειμένου περιγραφής - ανάλυση λεπτομερειών (ιδιότητες μορφικές ή συστατικές) - σύνοψη τεκμηριωμένης κρίσης για το περιγραφόμενο, σκόπιμη παραγραφοποίηση και μορφοποίηση του κειμένου, εμφάνιση στοιχείων συνοχής και συνεκτικότητας, ακολουθίες (χωρική ακολουθία, απαγωγική ακολουθία [από το γενικό στο ειδικό], λογική ακολουθία (π.χ., από το απλό στο σύνθετο, από το λιγότερο σημαντικό, και αντίστροφα), σύνθεση γλωσσικών και μη στοιχείων</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι του ρήματος (αόριστος, παρατατικός, ιστορικός ενεστώτας, συνοπτικός μέλλοντας, παρακείμενος), χρονικές προτάσεις, λεξιλόγιο που δηλώνει πραγματικότητα, φαντασία, υπερβολή, υπέρβαση, εμπρόθετοι προσδιορισμοί (π.χ. προς, κατά τον)</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): σχεδιασμός, οργάνωση περιεχομένου και παραγραφοποίηση -</p>
--	--	--

	<p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u> με βάση την επίκληση στο συναίσθημα.</p> <p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u> με μη χρονική διαδοχή που σχετίζονται με ποικίλα περιβάλλοντα</p>	<p>αφηγηματική πλοκή (τοποθέτηση - πρόβλημα - κορύφωση - λύση - επίλογος), στήσιμο σκηνικού με αυξημένες περιγραφικές λεπτομέρειες για τον χώρο, τον χρόνο και τους ήρωες (π.χ., ηλικία, λεπτομερή στοιχεία εξωτερικής εμφάνισης, σχέσεις και αλληλεπίδραση ηρώων, ενέργειες, σκέψεις, συναισθήματα, αντιδράσεις στα γεγονότα), χρήση διαλόγου, δείκτες συνοχής (διεύρυνση χρονικών και αιτιολογικών συνδέσμων, μονολεκτικών και περιφραστικών φράσεων (π.χ., αμέσως, στη συνέχεια και διότι, λόγω αυτού)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): κατηγορικές προτάσεις, επιστημικά ρήματα και φράσεις που εκφράζουν συναίσθημα (π.χ., νιώθω, αισθάνομαι, έχω τη γνώμη, νομίζω, πιστεύω, κατά την άποψή μου, ως εκ τούτου, για παράδειγμα, επειδή), παρένθεση (για προσθήκη πληροφοριών, εξηγήσεις, διευκρινίσεις, παραδείγματα, δευτερεύουσας σημασίας, σχόλια και παραλειπόμενα), διπλή τελεία (για σκοπούς παράθεσης λίστας), κόμματα (για διαχωρισμό των πληροφοριών), ενωτικό (για σύνδεση δύο λέξεων για σχηματισμό καινούργιας), άνω τελεία (για διαχωρισμό πολύπλοκων στοιχείων σε μια λίστα)</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση επιχειρημάτων σε παραγράφους, με συνέπεια, κατάλληλες πληροφορίες, και διάκριση των λειτουργιών του συναίσθηματος με: γενική εισαγωγή - κεντρικό σώμα κειμένου με υποστηρικτικά σχόλια ή και επιχειρήματα - καταληκτικό συμπέρασμα</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): παθητικά και ενεργητικά ρήματα, ελλειπτικές προτάσεις, οριστική, υποτακτική, προστακτική ενεστώτα και αορίστου ενεργητικών ρημάτων,</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα, σύμβολα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου για εύληπτη επικοινωνία του θέματος / της διαδικασίας, με: αρχική παρουσίαση (π.χ., παράθεση τίτλου) - ανακοίνωση στόχου οδηγιών (σε τι θα οδηγήσει τελικά η διαδικασία) - αναφορά σε προϋποθέσεις (τι χρειάζεται για την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας), περιγραφή βημάτων ή σταδίων (πώς θα αρχίσει και θα ολοκληρωθεί η διαδικασία) - κλείσιμο με μία καταληκτική αναφορά (πώς λειτουργεί ή και πού καταλήγει η διαδικασία), λειτουργική σύνθεση μη γλωσσικών στοιχείων για υποστήριξη κειμένου</p>
--	---	--

<p>2.4 Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>		<p>2.4.1. (ενδεικτικά) Χρόνοι ενεργητικών και παθητικών ρήματος (ενεστώτας, αόριστος, παρατατικός, μέλλοντας [εξακολουθητικός και συνοπτικός], παρακείμενος, υπερσυντέλικος), ερωτηματικές, επιφωνηματικές, καταφατικές, αρνητικές προτάσεις, δυνητική οριστική (όπως: θα πήγαινα), εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, και προστακτική του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής), αριθμητικά επίθετα [απόλυτα, π.χ., ένας, τακτικά, π.χ., πρώτος), ανώμαλα παραθετικά επιθέτων, επίθετα που δε σχηματίζουν παραθετικά, ενεργητικές και παθητικές μετοχές, ουδέτερα σε -υ, πάθη φωνηέντων (π.χ., έκθλιψη, αφαίρεση, αποκοπή), ανισοσύλλαβα προπαροξύτονα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος), ουδέτερα ανισοσύλλαβα ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα, θηλυκά ουσιαστικά σε -α και -η, αντωνυμίες (αναφορικές, αυτοπαθείς), σύνδεσμοι (π.χ., αλλά, παρά, μα, όμως, ωστόσο, μολονότι, όχι μόνο)</p>
<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p>	<p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια</p> <p>3.2. Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του</p> <p>3.3. Μετατρέπουν το (τελικό) παραχθέν κείμενο σε άλλο κειμενικό είδος για να κατανοήσουν καλύτερα τη λειτουργική χρήση της γλώσσας</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύνταξη, συνοχή, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου: Συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>3.1.3. Ύφος και συνέπειες, ως προς την παρουσίαση περιεχομένου και πιθανούς αναγνώστες</p> <p>3.2.1. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων - εναλλαγή συνωνύμων - μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p> <p>3.3.1. Αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης της γλώσσας και της δομής του κειμένου (π.χ., από συνέντευξη σε ενημερωτικό φυλλάδιο, από ρεπορτάζ σε αφήγηση)</p> <p>3.3.2. Δημιουργικοί μετασχηματισμοί και παρεμβάσεις στο περιεχόμενο, στην έκφραση, στο ύφος του κειμένου</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Ε'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Συμπτύσσουν ιδέες από το κείμενο και τις παρουσιάζουν περιληπτικά, ανάλογα με το τι θεωρείται σημαντικό κάθε φορά</p> <p>1.2. Αρχίζουν να αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, σε σχέση με τον τρόπο που αναπαρίσταται ένα θέμα ή και η / μία πραγματικότητα σε ένα κείμενο</p> <p>1.3. Συνδέουν κείμενα με συγκεκριμένο συγκείμενο και αρχίζουν να αναγνωρίζουν πώς οι τρόποι αναπαράστασης ανθρώπων και πολιτισμών συνδέονται με ιστορικά, πολιτισμικά, κοινωνικά πλαίσια.</p>	<p>1.1.1. Λέξεις - φράσεις-κλειδιά που αποδίδουν βασικές πληροφορίες, ως προς τα εξής: χώρος, χρόνος, χαρακτήρες, γεγονότα, ζητήματα, θέματα (ενδεικτικά)</p> <p>1.1.2. (ενδεικτικά) Νοηματικές ενότητες (τυπικές): θέμα επιμέρους ενοτήτων, θεματικές προτάσεις παραγράφων, πλαγιότιτλοι</p> <p>1.1.3. Νοηματικές ενότητες: ανάπτυξη / διάκριση, ανάλογα με διαφορετικούς στόχους ανάγνωσης</p> <p>1.1.4. Κριτήρια για την καταλληλότητα - σημαντικότητα της πληροφορίας</p> <p>1.2.1. Υποθέσεις για το περιεχόμενο του κειμένου, με βάση την εικόνα, τον τίτλο, το επικοινωνιακό και ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό - πολιτισμικό πλαίσιο</p> <p>1.2.2. Αξιοποίηση πηγών (έντυπων και ψηφιακών)</p> <p>1.2.3. Πίνακες και ιδιογράμματα για τη συσχέτιση γνωστών και νέων πληροφοριών</p> <p>1.2.4. Ταξινόμηση πληροφοριών με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, ερωτήματα ή προβληματισμούς</p> <p>1.3.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: τεχνολογία, μουσική, βιβλία, μυστήρια τέχνη, πολιτισμός, καταναλωτικές συνήθειες, τηλεόραση, αθλητισμός</p> <p>1.3.2. Χώρος, χρόνος, προέλευση κειμένου</p> <p>1.3.3. Λέξεις, φράσεις, ιδιοματισμοί ως μονάδες με νόημα που μεταβάλλεται ανάλογα με το πλαίσιο (ιστορικό, πολιτισμικό, κοινωνικό)</p>

<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν άγνωστα κείμενα με άνεση, κατανόηση και εκφραστικότητα, αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Διακρίνουν το ύφος σε επίσημο και ανεπίσημο, εντοπίζοντας και ενδιάμεσες διαβαθμίσεις και συνδέοντάς το με συγκεκριμένες γλωσσικές δομές</p> <p>2.4. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>περιγραφές</u>, <u>αφηγήσεις</u>, <u>επιχειρήματα</u>, <u>οδηγίες</u></p> <p>2.4.1. Κατανοούν τη συλλειτουργία της υποκειμενικότητας και της αντικειμενικότητας σε <u>περιγραφές</u></p>	<p>2.1.1. Σημασιολογική συσχέτιση γλωσσικών - μη γλωσσικών στοιχείων</p> <p>2.1.2. Συντακτική λειτουργία προτάσεων, λέξεων, ως βάση για κατανόηση και κριτική ανάγνωση</p> <p>2.1.3. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση συμφραζόμενα (εντός κειμένου) και το ευρύτερο πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</p> <p>2.1.4. Ορθογραφική ενημερότητα για κατανόηση (π.χ., ετυμολογία λέξεων, ρηματικές καταλήξεις, καταλήξεις υποκοριστικών, συνθετικά λέξεων, παράγωγα λέξεων, προθέματα, επιθήματα)</p> <p>2.1.5. Μεταγλωσσική ενημερότητα</p> <p>2.1.6. Παράγραφος: θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) λήμμα εγκυκλοπαίδειας, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χάρτης με υπόμνημα, κείμενα γνώμης από έντυπες εφημερίδες ή από διαδικτυακούς τόπους, επιστολές αιτημάτων, βιογραφία, βιογραφικό σημείωμα</p> <p>2.3.1. Επίσημο: (ενδεικτικά) ειδικό λεξιλόγιο, τριτοπρόσωπες και απρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, πληθυντικός ευγενείας</p> <p>2.3.2. Ανεπίσημο: (ενδεικτικά) καθημερινό λεξιλόγιο, πρωτοπρόσωπες ρηματικές εκφράσεις, ασύνδετο σχήμα, τυχόν διαλεκτικά στοιχεία, τυχόν στοιχεία προφορικότητας</p> <p>2.3.3. Επιστημονικό: (ενδεικτικά) ακρίβεια, απρόσωπη σύνταξη, λιτότητα, πυκνός λόγος, χρήση ορολογίας</p> <p>2.3.4. Οικείο - φιλικό: (ενδεικτικά) στοιχεία προφορικότητας, λεξιλόγιο του άμεσου περιβάλλοντος, συγκινησιακή γλώσσα, δείκτες υποκειμενικότητας</p> <p>2.4.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): παρατακτική - υποτακτική σύνδεση, λόγια (αρχαιοκλίτα) ρήματα λόγια ουσιαστικά, λόγια επίθετα, σύνθεση με λόγιες</p>
--	--

	<p>2.4.2. Κατανοούν <u>αφηγήσεις</u>, εστιάζοντας στον ρόλο του ρεαλιστικού ή και του μυθοπλαστικού στοιχείου σε λογοτεχνικά και μη λογοτεχνικά κείμενα.</p>	<p>προθέσεις, , περιγραφικά - ποιοτικά επίθετα, επίθετα ύλης, χρώματος, ποσού, ταξινομίας</p> <p>2.4.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος, σύμβολα</p> <p>2.4.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με αρχική παρουσίαση του αντικειμένου περιγραφής - ανάλυση λεπτομερειών (ιδιότητες μορφικές ή συστατικές) - σύνοψη τεκμηριωμένης κρίσης για το περιγραφόμενο, σκόπιμη παραγραφοποίηση και μορφοποίηση του κειμένου, συνοχή και συνεκτικότητα, ακολουθίες (χωρική ακολουθία, απαγωγική ακολουθία [από το γενικό στο ειδικό], λογική ακολουθία (π.χ., από το απλό στο σύνθετο, από το λιγότερο σημαντικό, και αντίστροφα), σύνθεση γλωσσικών και μη στοιχείων</p> <p>2.4.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι ρήματος (όλοι με έμφαση στη λειτουργική χρήση ιστορικού ενεστώτα έναντι αορίστου), απλές - επαυξημένες προτάσεις, ρήματα δράσης, συναισθημάτων, κρίσης, βούλησης, επιθετικοί προσδιορισμοί (με αξιολογική λειτουργία), επιρρηματικοί προσδιορισμοί (χρόνου, τόπου, τρόπου), ευθύς - πλάγιος λόγος (σε διάλογο, με χρήση εισαγωγικών), ενεργητική - παθητική φωνή (ρημάτων και μετοχών) και σύνταξη, λεξιλόγιο που δηλώνει πραγματικότητα, φαντασία, υπερβολή, υπέρβαση</p> <p>2.4.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.4.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Οργάνωση περιεχομένου και παραγραφοποίηση, με βάση την άμεση, λεπτομερή και αντικειμενική απόδοση γεγονότων (π.χ., άμεση εισαγωγή του κύριου θέματος, επιμέρους λεπτομέρειες, αίτια, συνέπειες, τρόποι αντιμετώπισης και, ενδεχομένως, συμπέρασμα) ή με βάση τη δημιουργία ενδιαφέρουσας αφηγηματικής πλοκής, συναισθηματικής φόρτισης και μετάδοση συγκεκριμένης οπτικής (εισαγωγή / τοποθέτηση - πρόβλημα, κορύφωση, λύση και επίλογος - κλείσιμο), ακριβής παράθεση πληροφοριών και περιγραφικές λεπτομέρειες που συμβάλλουν στην αντικειμενικότητα (π.χ., όνομα, επώνυμο, ημερομηνία, ηλικία, ονόματα χώρων, χρώματα) ή στήσιμο σκηνικού με αυξημένες περιγραφικές λεπτομέρειες (παραστατικότητα), αναφορικά με τον χώρο, τον χρόνο και την ταυτότητα χαρακτήρων, πιθανή αναφορά σε εξωτερικές πηγές πληροφόρησης, χρήση διαλόγου (με τη χρήση παύλας ή εισαγωγικών), ποικιλία δεικτών συνοχής (διεύρυνση χρονικών και αιτιολογικών συνδέσμων, μονολεκτικών και</p>
--	--	--

	<p>2.4.3. Κατανοούν <u>επιχειρήματα</u> με βάση την επίκληση στην αυθεντία</p> <p>2.4.4. Κατανοούν <u>οδηγίες</u> για διαδικασίες με χρονική και ιεραρχική διαδοχή</p>	<p>περιφραστικών φράσεων, π.χ., μεμιάς, εκείνη η στιγμή, και τότε / καθώς, μια και, μια που)</p> <p>2.4.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): δεοντικά ρήματα και φράσεις (π.χ., πρέπει, χρειάζεται, είναι ανάγκη, επιτρέπεται, απαγορεύεται), λέξεις και φράσεις που δηλώνουν πιθανολογία (π.χ., ίσως, μπορεί, είναι δυνατόν), συνδετικές φράσεις και επιρρήματα (π.χ., επομένως, ειδικότερα, κατά συνέπεια), εναντιωματικές, υποθετικές και τελικές προτάσεις, ενεστώτας σε απρόσωπη σύνταξη ή τριτοπρόσωπη σύνταξη παθητικής φωνής, προκειμένου να δηλωθούν αλήθειες καθολικής και διαρκούς ισχύος (π.χ., είναι αποδεκτό, θεωρείται), συμπερασματικοί σύνδεσμοι (π.χ., άρα, συνεπώς), διαζευκτικές προτάσεις</p> <p>2.4.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, πλαγιογράμματα, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.4.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Οργάνωση κειμένου με σαφή εισαγωγή, σώμα ουσιαστών πληροφοριών και ιδεών και υποστηρικτικές λεπτομέρειες σε λογική σειρά και σαφές συμπέρασμα, παραγραφοποίηση για οργάνωση και αποτελεσματικότητα σχετικών επιχειρημάτων, αναπτυγμένη επαγωγική επιχειρηματολογία από το ειδικό στο γενικό (αιτία - αποτέλεσμα - αναγκαία και επαρκής αιτία - αναλογία) ή παραγωγική οργάνωση επιχειρηματολογίας (από το γενικό στο ειδικό) και τεκμηρίωση με αναφορά σε εξωτερικές πηγές πληροφόρησης (διακειμενικές συνδέσεις)</p> <p>2.4.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εγκλίσεις, ελλειπτικές προτάσεις, τελικές και υποθετικές προτάσεις που λειτουργούν ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης και εισάγονται με υποθετικούς συνδέσμους (αν, εάν, άμα) ή φράσεις που δηλώνουν προϋπόθεση (έτσι και, σε περίπτωση που) ή σε υποθετικούς λόγους με δύο ή περισσότερες υποθέσεις και κοινή απόδοση με είτε-είτε, κι αν- κι αν, και να- και να, διαζευκτικές προτάσεις, αποτελεσματικές και βουλευτικές προτάσεις, μεταβατικά-αμετάβατα ρήματα, επιστημικά ρήματα και φράσεις, χρονικοί επιρρηματικοί προσδιορισμοί (π.χ., στην αρχή, στη συνέχεια, ακολούθως), τροπικές αντωνυμίες, γενική και αιτιατική ως προσδιορισμοί (π.χ., το βράδυ), παρώνυμα, σημεία στίξης: άνω και κάτω τελεία (για σκοπούς υποτιτλισμού), κόμματα (λειτουργούν ως δείκτες για να βοηθήσουν τον αναγνώστη στον μακροπερίοδο λόγο [π.χ., δευτερεύουσες προτάσεις]), άνω τελεία (για ενίσχυση της σχέσης μεταξύ οδηγιών / διαδικασιών), λεξιλόγιο: πολυλεκτικά, σύνθετα, περιφράσεις-εκφράσεις (διαφορές),</p>
--	--	---

	<p>2.5. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>κατανόηση και χρήση ορολογίας, απόδοση λέξεων ξένης προέλευσης στα ελληνικά</p> <p>2.4.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.4.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με εύληπτη παρουσίαση του θέματος ή διαδικασίας - παρουσίαση στόχου, προϋποθέσεων, βημάτων, σταδίων, και τελικό κλείσιμο με μία καταληκτική αναφορά, λειτουργική σύνθεση ποικίλων σημειωτικών τρόπων και πόρων (αξιοποίηση συμβόλων, εικόνων, φωτογραφιών ή σχημάτων), έτσι ώστε να ενισχυθεί / αυξηθεί η λειτουργικότητα του κειμένου των οδηγιών και να υποστηρίζεται η κατεύθυνση ή ο στόχος των οδηγιών ή και να καταστούν περισσότερο εύληπτες</p> <p>2.5.1. (ενδεικτικά) κύριες (ανεξάρτητες) και εξαρτημένες (δευτερεύουσες) προτάσεις (π.χ., αιτιολογικές, χρονικές, υποθετικές, εναντιωματικές, αποτελεσματικές, αναφορικές), παράταξη - υπόταξη, ενεργητική - παθητική σύνταξη και ποιητικό αίτιο, έμμεσο - άμεσο αντικείμενο, εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, προστακτική), απρόσωπη σύνταξη / ρήματα (π.χ., απαγορεύεται να, επιτρέπεται να, δεν πρέπει να), μετοχές παθητικού παρακειμένου, σύνθετα ρήματα με εσωτερική αύξηση στον αόριστο οριστικής (π.χ., ανέπτυξε, διέκοψε), επιθετικοποιημένες μετοχές (π.χ., στεναχωρημένος.), κλίση επιθέτων σε -ης, -ες – λόγια κλίση, κλίση επιθέτων σε -ης, -ιά, -ί και σε -ύς, -ιά, -ύ (π.χ., ο σταχτής, οι σταχτιοί, η σταχτιά, το σταχτί), λόγιοι σχηματισμοί (π.χ., ο ενδιαφέρων, η ενδιαφέρουσα, το ενδιαφέρον)</p>
	<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου</p> <p>3.2 Συνδέουν τον τρόπο που αναπαρίσταται ένα θέμα ή και η πραγματικότητα σε ένα κείμενο με τον τρόπο που επηρεάζονται συγκεκριμένα ακροατήρια</p>	<p>3.1.1. Συνοχή κειμένου: συνοχικοί δεσμοί μεταξύ λέξεων, συνώνυμα, αντωνυμίες, σύνδεσμοι, επεξηγήσεις</p> <p>3.1.2. Δεσμοί μεταξύ μηνυμάτων - σύνδεση μεταξύ τμημάτων του κειμένου και μεταξύ κειμένου - εξωκειμενικής εμπειρίας</p> <p>3.2.1. Εμφανείς πληροφορίες, δεδομένες σχέσεις, απουσίες, αποσιωπήσεις</p> <p>3.2.2. Λεξιλόγιο, τροπικότητα, έμφαση, επανάληψη, εγκλίσεις και σχέση με ακροατήριο (πώς επιδιώκει να επηρεάσει το ακροατήριο ο συγγραφέας)</p>

Παραγωγή Γραπτού Λόγου		
Τάξη Ε'	Δείκτες Επιτυχίας Τα παιδιά	Δείκτες Επάρκειας
	<p><u>1. Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p> <p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.1.1. Προβληματισμοί, σχέδια εργασίας, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως (ενδεικτικά): τεχνολογία, μουσική, βιβλία, μυστήρια τέχνη, πολιτισμός, καταναλωτικές συνήθειες, τηλεόραση, αθλητισμός</p> <p>1.2.1. Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση (ενδεικτικά)</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>
	<p><u>2. Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο, αρχίζοντας να αναπτύσσουν το προσωπικό τους στυλ</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη</p>	<p>2.1.1. Γραμματική ενημερότητα (π.χ., κλίση ονομάτων - ρημάτων, ρηματικές καταλήξεις), ως βάση για ορθογραφημένη γραφή</p> <p>2.1.2. Κειμενική ενημερότητα (π.χ., παράγραφος, δείκτες συνοχής)</p> <p>2.1.3. Σημεία στίξης ως δείκτες οργάνωσης νοηματικών ενοτήτων</p> <p>2.1.4. Δόμηση κειμένων - νοημάτων, με την αξιοποίηση κατάλληλου λεξιλογίου, προτάσεων διαφορετικού τύπου και δεικτών συνοχής</p> <p>2.1.5. Δόμηση κειμένων στη βάση συμβάσεων που αφορούν διαφορετικά είδη κειμένων</p> <p>2.1.6. Παραγραφοποίηση κειμένου - δόμηση παραγράφου (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες [και κατακλείδα])</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) λήμμα εγκυκλοπαίδειας, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χάρτης με υπόμνημα, κείμενα γνώμης από έντυπες εφημερίδες ή από διαδικτυακούς τόπους, επιστολές αιτημάτων, βιογραφία, βιογραφικό σημείωμα</p>

<p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. <u>Περιγράφουν</u>, αξιοποιώντας τη συλλειτουργία της υποκειμενικότητας και της αντικειμενικότητας σε περιγραφές</p> <p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο του ρεαλιστικού ή και του μυθοπλαστικού στοιχείου σε κείμενα λογοτεχνικού και μη λογοτεχνικού λόγου</p>	<p>2.3.1.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): παρατακτική - υποτακτική σύνδεση, λόγια (αρχαιοκλίτα) ρήματα λόγια ουσιαστικά, λόγια επίθετα, σύνθεση με λόγιες προθέσεις, , περιγραφικά - ποιοτικά επίθετα, επίθετα ύλης, χρώματος, ποσού, ταξινομίας</p> <p>2.3.1.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, φωτογραφία, σχέδιο, οργάνωση στο χώρο, χρώμα, ήχος, σύμβολα</p> <p>2.3.1.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με αρχική παρουσίαση του αντικειμένου περιγραφής - ανάλυση λεπτομερειών (ιδιότητες μορφικές ή συστατικές) - σύνοψη τεκμηριωμένης κρίσης για το περιγραφόμενο, σκόπιμη παραγραφοποίηση και μορφοποίηση του κειμένου, συνοχή και συνεκτικότητα, ακολουθίες (χωρική ακολουθία, απαγωγική ακολουθία [από το γενικό στο ειδικό], λογική ακολουθία (π.χ., από το απλό στο σύνθετο, από το λιγότερο σημαντικό, και αντίστροφα), σύνθεση γλωσσικών και μη στοιχείων</p> <p>2.3.2.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): χρόνοι του ρήματος (όλοι με έμφαση στη λειτουργική χρήση ιστορικού ενεστώτα έναντι αορίστου), απλές - επαυξημένες προτάσεις, ρήματα δράσης, συναισθημάτων, κρίσης, βούλησης, επιθετικοί προσδιορισμοί (με αξιολογική λειτουργία), επιρρηματικοί προσδιορισμοί (χρόνου, τόπου, τρόπου), ευθύς - πλάγιος λόγος (σε διάλογο, με χρήση εισαγωγικών), ενεργητική - παθητική φωνή (ρημάτων και μετοχών) και σύνταξη, λεξιλόγιο που δηλώνει πραγματικότητα, φαντασία, υπερβολή, υπέρβαση</p> <p>2.3.2.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): σχέδιο, χρώμα γραμμάτων, μέγεθος γραμμάτων, γραμματοσειρά, κινούμενη εικόνα</p> <p>2.3.2.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Οργάνωση περιεχομένου και παραγραφοποίηση, με βάση την άμεση, λεπτομερή και αντικειμενική απόδοση γεγονότων (π.χ., άμεση εισαγωγή του κύριου θέματος, επιμέρους λεπτομέρειες, αίτια, συνέπειες, τρόποι αντιμετώπισης και, ενδεχομένως, συμπέρασμα) ή με βάση τη δημιουργία ενδιαφέρουσας αφηγηματικής πλοκής, συναισθηματικής φόρτισης και μετάδοση συγκεκριμένης οπτικής (εισαγωγή / τοποθέτηση - πρόβλημα, κορύφωση, λύση και επίλογος - κλείσιμο), ακριβής παράθεση πληροφοριών και περιγραφικές λεπτομέρειες που συμβάλλουν στην αντικειμενικότητα (π.χ., όνομα, επώνυμο, ημερομηνία, ηλικία, ονόματα χώρων, χρώματα) ή στήσιμο σκηνικού με αυξημένες περιγραφικές λεπτομέρειες</p>
--	--

	<p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u> με βάση την επίκληση στην αυθεντία</p> <p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u> για διαδικασίες με χρονική και ιεραρχική διαδοχή</p>	<p>(παραστατικότητα), αναφορικά με τον χώρο, τον χρόνο και την ταυτότητα χαρακτήρων, πιθανή αναφορά σε εξωτερικές πηγές πληροφόρησης, χρήση διαλόγου (με τη χρήση παύλας ή εισαγωγικών), ποικιλία δεικτών συνοχής (διεύρυνση χρονικών και αιτιολογικών συνδέσμων, μονολεκτικών και περιφραστικών φράσεων, π.χ., μεμιάς, εκείνη η στιγμή, και τότε / καθώς, μια και, μια που)</p> <p>2.3.3.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): δεοντικά ρήματα και φράσεις (π.χ., πρέπει, χρειάζεται, είναι ανάγκη, επιτρέπεται, απαγορεύεται), λέξεις και φράσεις που δηλώνουν πιθανολογία (π.χ., ίσως, μπορεί, είναι δυνατόν), συνδετικές φράσεις και επιρρήματα (π.χ., επομένως, ειδικότερα, κατά συνέπεια), εναντιωματικές, υποθετικές και τελικές προτάσεις, ενεστώτας σε απρόσωπη σύνταξη ή τριτοπρόσωπη σύνταξη παθητικής φωνής, προκειμένου να δηλωθούν αλήθειες καθολικής και διαρκούς ισχύος (π.χ., είναι αποδεκτό, θεωρείται), συμπερασματικοί σύνδεσμοι (π.χ., άρα, συνεπώς), διαζευκτικές προτάσεις</p> <p>2.3.3.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, γραμματοσειρά, υπογράμμιση, πλαγιογράμματα, έμφαση γραμμάτων</p> <p>2.3.3.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): Οργάνωση κειμένου με σαφή εισαγωγή, σώμα ουσιαστών πληροφοριών και ιδεών και υποστηρικτικές λεπτομέρειες σε λογική σειρά και σαφές συμπέρασμα, παραγραφοποίηση για οργάνωση και αποτελεσματικότητα σχετικών επιχειρημάτων, αναπτυγμένη επαγωγική επιχειρηματολογία από το ειδικό στο γενικό (αιτία - αποτέλεσμα - αναγκαία και επαρκής αιτία - αναλογία) ή παραγωγική οργάνωση επιχειρηματολογίας (από το γενικό στο ειδικό) και τεκμηρίωση με αναφορά σε εξωτερικές πηγές πληροφόρησης (διακειμενικές συνδέσεις)</p> <p>2.3.4.1. <u>Γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εγκλίσεις, ελλειπτικές προτάσεις, τελικές και υποθετικές προτάσεις που λειτουργούν ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης και εισάγονται με υποθετικούς συνδέσμους (αν, εάν, άμα) ή φράσεις που δηλώνουν προϋπόθεση (έτσι και, σε περίπτωση που) ή σε υποθετικούς λόγους με δύο ή περισσότερες υποθέσεις και κοινή απόδοση με είτε-είτε, κι αν- κι αν, και να- και να, διαζευκτικές προτάσεις, αποτελεσματικές και βουλευτικές προτάσεις, μεταβατικά-αμετάβατα ρήματα, επιστημικά ρήματα και φράσεις, χρονικοί επιρρηματικοί προσδιορισμοί (π.χ., στην αρχή, στη συνέχεια, ακολούθως), τροπικές αντωνυμίες, γενική και αιτιατική ως προσδιορισμοί (π.χ., το βράδυ), παρώνυμα, σημεία στίξης: άνω και κάτω τελεία (για σκοπούς</p>
--	--	--

	<p>2.4. Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>υποτιτλισμού), κόμματα (λειτουργούν ως δείκτες για να βοηθήσουν τον αναγνώστη στον μακροπερίοδο λόγο [π.χ., δευτερεύουσες προτάσεις]), άνω τελεία (για ενίσχυση της σχέσης μεταξύ οδηγιών / διαδικασιών), λεξιλόγιο: πολυλεκτικά, σύνθετα, περιφράσεις-εκφράσεις (διαφορές), κατανόηση και χρήση ορολογίας, απόδοση λέξεων ξένης προέλευσης στα ελληνικά</p> <p>2.3.4.2. <u>Μη γλωσσικά στοιχεία</u> (ενδεικτικά): εικόνα, αριθμοί, σημεία (bullets), βέλη, σχήματα</p> <p>2.3.4.3. <u>Δομή κειμένου</u> (ενδεικτικά, ανάλογα με το είδος του κειμένου): οργάνωση κειμένου με εύληπτη παρουσίαση του θέματος ή διαδικασίας - παρουσίαση στόχου, προϋποθέσεων, βημάτων, σταδίων, και τελικό κλείσιμο με μία καταληκτική αναφορά, λειτουργική σύνθεση ποικίλων σημειωτικών τρόπων και πόρων (αξιοποίηση συμβόλων, εικόνων, φωτογραφιών ή σχημάτων), έτσι ώστε να ενισχυθεί / αυξηθεί η λειτουργικότητα του κειμένου των οδηγιών και να υποστηρίζεται η κατεύθυνση ή ο στόχος των οδηγιών ή και να καταστούν περισσότερο εύληπτες</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Κύριες (ανεξάρτητες) και εξαρτημένες (δευτερεύουσες) προτάσεις (π.χ., αιτιολογικές, χρονικές, υποθετικές, εναντιωματικές, αποτελεσματικές, αναφορικές), παράταξη - υπόταξη, ενεργητική - παθητική σύνταξη και ποιητικό αίτιο, έμμεσο - άμεσο αντικείμενο, εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, προστακτική), απρόσωπη σύνταξη / ρήματα (π.χ., απαγορεύεται να, επιτρέπεται να, δεν πρέπει να), μετοχές παθητικού παρακειμένου, σύνθετα ρήματα με εσωτερική αύξηση στον αόριστο οριστικής (π.χ., ανέπτυξε, διέκοψε), επιθετικοποιημένες μετοχές (π.χ., στεναχωρημένος.), κλίση επιθέτων σε -ης, -ες – λόγια κλίση, κλίση επιθέτων σε -ης, -ιά, -ί και σε -ύς, -ιά, -ύ (π.χ., ο σταχτής, οι σταχτιοί, η σταχτιά, το σταχτί), λόγιοι σχηματισμοί (π.χ., ο ενδιαφέρων, η ενδιαφέρουσα, το ενδιαφέρον)</p>
	<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύνταξη, συνοχή, συνεκτικότητα, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>3.1.3. Ύφος και συνέπειες, ως προς την παρουσίαση περιεχομένου και πιθανούς αναγνώστες</p>

	<p>3.2. Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του</p> <p>3.3. Μετατρέπουν το (τελικό) παραχθέν κείμενο σε άλλο κειμενικό είδος για να κατανοήσουν καλύτερα τη λειτουργική χρήση της γλώσσας και τον τρόπο που συνδέεται με μεταβαλλόμενες συνθήκες επικοινωνίας</p>	<p>3.2.1. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων - εναλλαγή συνωνύμων - μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p> <p>3.3.1. (ενδεικτικά) Αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης της γλώσσας και της δομής του κειμένου που προκύπτουν από διαφοροποιήσεις στον σκοπό και στο/α μέσο/α επικοινωνίας, αλλά και στους πιθανούς αναγνώστες</p> <p>3.3.2. (ενδεικτικά) Δημιουργικοί μετασχηματισμοί και παρεμβάσεις στο περιεχόμενο, έκφραση, ύφος του κειμένου</p>
--	---	---

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ -

Κατανόηση Γραπτού Λόγου		
Τάξη	Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
Στ'	Τα παιδιά	
	<p>1. <u>Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)</u></p> <p>1.1. Συμπύσσουν ιδέες από το κείμενο και τις παρουσιάζουν περιληπτικά, ανάλογα με το τι θεωρείται σημαντικό κάθε φορά</p> <p>1.2. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων, σε σχέση με τον τρόπο που αναπαρίσταται ένα θέμα ή και η / μία πραγματικότητα σε ένα κείμενο</p> <p>1.3. Συνδέουν κείμενα με συγκεκριμένο συγκείμενο και αναγνωρίζουν πώς οι τρόποι αναπαράστασης ανθρώπων και πολιτισμών συνδέονται με ιστορικά, πολιτισμικά, κοινωνικά πλαίσια</p>	<p>1.1.1. Αρχή πρότασης, παραγράφου, κειμένου ως βάση για εντοπισμό σημαντικής πληροφορίας</p> <p>1.1.2. Νοηματικές ενότητες: ανάπτυξη / διάκριση, ανάλογα με διαφορετικούς στόχους ανάγνωσης</p> <p>1.1.3. Κριτήρια για την καταλληλότητα - σημαντικότητα της πληροφορίας: προκαθορισμένα (δοσμένα) ή και υπό διαπραγμάτευση (προσωπικά διαμορφωμένα)</p> <p>1.2.1. Σύγκριση πηγών (έντυπων και ψηφιακών)</p> <p>1.2.2. Γραφικοί οργανωτές για οργάνωση και κατηγοριοποίηση πληροφοριών του κειμένου και από διαφορετικές πηγές</p> <p>1.2.3. Επαγωγή: κατάληξη σε συμπεράσματα κατόπιν σύγκρισης κειμένων - πρόσθετων πηγών - προσωπικών εμπειριών</p> <p>1.2.4. Αυτοέλεγχος για αναγνώριση προσωπικής τοποθέτησης, αλλά και αποτελεσματικότητας στον τρόπο που αξιοποιούν στρατηγικές</p> <p>1.3.1. (ενδεικτικά) Σχέση κειμένου με συγκεκριμένη θεματολογία ή και προβληματισμό, που αφορούν στα εξής: συσκευές, επαγγέλματα, κινηματογράφος - θέατρο, αθλητισμός, επιστημονική φαντασία, οικονομία, τρόποι ζωής, πολιτική ζωή, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αιφόρος ανάπτυξη</p> <p>1.3.2. Προφορά και ορθογραφία λέξεων ως στοιχεία με δυναμική ιστορία</p> <p>1.3.3. Ομοιότητες-διαφορές ανάμεσα σε κείμενα του ίδιου και διαφορετικού τύπου, προερχόμενα από τα ίδια ή διαφορετικά ιστορικά, κοινωνικά, πολιτισμικά πλαίσια</p> <p>1.3.4. (ενδεικτικά) Κοινωνικές ομάδες, αξίες, θεσμοί (με) τους οποίους συνδέεται, ευνοεί, αποκλείει ένα κείμενο</p>

<p>2. <u>Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης</u></p> <p>2.1. Διαβάζουν άγνωστα κείμενα με άνεση, κατανόηση και εκφραστικότητα, αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου</p> <p>2.2. Αναγνωρίζουν το είδος ενός κειμένου, με βάση τις σχετικά σταθερές συμβάσεις του (μορφή, δομή, λειτουργία)</p> <p>2.3. Διακρίνουν διαφοροποιήσεις στο ύφος ενός κειμένου, συνδέοντάς το με το στυλ ενός συγγραφέα</p> <p>2.4. Συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων σε <u>μικτά κείμενα</u></p>	<p>2.1.1. Σημασιολογική συσχέτιση γλωσσικών / μη γλωσσικών στοιχείων - δομής κειμένου</p> <p>2.1.2. Συντακτική λειτουργία παραγράφων, προτάσεων, λέξεων, ως βάση για κατανόηση και κριτική ανάγνωση</p> <p>2.1.3. Σημασιολογική ερμηνεία λέξεων, φράσεων, κειμένων, με βάση το ευρύτερο πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό) και τον σκοπό, τη λειτουργία και το είδος κειμένου</p> <p>2.1.4. Γραμματική ενημερότητα για κατανόηση (π.χ., ετυμολογία λέξεων, ρηματικές καταλήξεις, καταλήξεις υποκοριστικών, συνθετικά λέξεων, παράγωγα λέξεων, προθέματα, επιθήματα)</p> <p>2.1.5. Κειμενική ενημερότητα για κατανόηση (π.χ., είδος κειμένου, λειτουργία κειμένου, κειμενικές συμβάσεις)</p> <p>2.1.6. (ενδεικτικά) Οργανωτικά στοιχεία όπως: κεφάλαια, ενότητες, υποενότητες, ιστοσελίδες, ως βάση για προβλέψεις, αναφορικά με το περιεχόμενο του κειμένου</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) Τουριστικοί οδηγοί, περιηγητικό κείμενο, χιουμοριστικά και ειρωνικά κείμενα, βιβλιοπαρουσιάσεις, επιστημονικό άρθρο, εγκυκλοπαιδικά κείμενα, ηλεκτρονικά κείμενα (φόρουμ, ιστολόγιο), συστατική επιστολή, έρευνες, πίνακες και σχεδιαγράμματα</p> <p>2.3.1. Διαβαθμίσεις ύφους: επίσημο, επιστημονικό, ανεπίσημο, οικείο, φιλικό, και περαιτέρω διαβαθμίσεις (τυπικές ή με βάση προσωπικά κριτήρια που αναπτύσσουν τα παιδιά)</p> <p>2.3.2. Ομοιότητες - διαφορές ανάμεσα σε έργα του ίδιου συγγραφέα για αναγνώριση του (συγγραφικού) στυλ του (ποιος ο προσωπικός τρόπος γραφής)</p> <p>Ρόλος και λειτουργία των γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων, καθώς και της δομής κειμένου, όπως τα σημεία αυτά καταγράφονται σε όλες τις τάξεις, σε ό,τι αφορά στα «αμιγή κείμενα» (περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες), σε μικτά κείμενα</p>
---	--

<p>2.4.1. Κατανοούν τον ρόλο και τη λειτουργία της περιγραφής σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.4.2. Κατανοούν τον ρόλο και τη λειτουργία της αφήγησης σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.4.3. Κατανοούν τον ρόλο και τη λειτουργία της επιχειρηματολογίας σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.4.4. Κατανοούν τον ρόλο και τη λειτουργία των οδηγιών σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.5. Αποκτούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.4.1.1. (ενδεικτικά) Περιγραφική αφήγηση</p> <p>2.4.2.1. (ενδεικτικά) Αφηγηματική περιγραφή</p> <p>2.4.3.1. (ενδεικτικά) Επιχειρήματα σε περιγραφή, επιχειρήματα σε αφήγηση</p> <p>2.4.4.1 (ενδεικτικά) Διαδικαστική περιγραφή</p> <p>2.5.1. (ενδεικτικά) Όλοι οι χρόνοι του ρήματος (ενεργητική και παθητική φωνή), διάκριση κύριων και εξαρτημένων προτάσεων (όπως: χρονικές προτάσεις, αιτιολογικές προτάσεις, αποφαντικές-αποτελεσματικές προτάσεις, προτάσεις, εναντιωματικές προτάσεις, υποθετικές προτάσεις, τελικές προτάσεις), παρατακτική σύνδεση προτάσεων (και, είτε, ή, ούτε, αλλά, όμως, μα), υποτακτική σύνδεση (σύνδεση με εξαρτημένες προτάσεις, έμμεσο και άμεσο αντικείμενο, κατηγορούμενο και συνδετικά ρήματα, προτάσεις σε ρόλο αντικειμένου [να ..., ότι ..., πώς ...], εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, προστακτική), εμπρόθετοι προσδιορισμοί, αρχαιοκλίτα (π.χ., συμβαίνει - συνέβη, αναδεικνύομαι – αναδείχθηκα, λαμβάνεται - λήφθηκε, εισάγομαι - εισήχθηκε), λόγια θηλυκά ουσιαστικά σε -ος (π.χ., η οδός, η είσοδος), θηλυκά, αρσενικά και ουδέτερα επίθετα σε -ης, -ες (λόγια κλίση, π.χ., ο διεθνής, οι διεθνείς, του διεθνούς, το διεθνές), επίθετα σε -ων / ούσα, επίθετα σε - ύς, -ειά, -ύ (π.χ., ο ευθύς, η ευθεία, το ευθύ), ανώμαλα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, έναρθρο και άναρθρο ουσιαστικό, προσωπικές αντωνυμίες (εγώ, εμένα, και αδύνατοι τύποι, π.χ., μου είπε), κτητικές αντωνυμίες (μου, σου, μας, π.χ., το βιβλίο μου), αυτοπαθείς αντωνυμίες (π.χ., ο εαυτός μου), δεικτικές αντωνυμίες (π.χ., εκείνος, αυτός), αναφορικές αντωνυμίες (π.χ., ο οποίος), ερωτηματικές αντωνυμίες (π.χ., ποιος, ποιανού), οριστικές αντωνυμίες (π.χ., ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο, μόνος + μου, σου, του, μας, σας, τους), πολυλεκτικά σύνθετα, σύνθεση με λόγιες προθέσεις, περιφράσεις-εκφράσεις (διαφορές), απόδοση λέξεων ξένης προέλευσης στα ελληνικά στα ελληνικά, προθέσεις, σύνδεσμοι</p>
---	--

	<p>3. <u>Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1 Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός κειμένου</p> <p>3.2 Δίνουν αξιολογικά, λεπτομερή σχόλια τα οποία στηρίζουν με επιχειρήματα, για να συνδέσουν αναπαραστάσεις θεμάτων / πραγματικότητας σε ένα κείμενο με τον τρόπο που επηρεάζονται συγκεκριμένα ακροατήρια</p>	<p>3.1.1. Συνοχή κειμένου: συνοχικοί δεσμοί μεταξύ λέξεων, συνώνυμα, αντωνυμίες, σύνδεσμοι, επεξηγήσεις, ελλείψεις, επαναλήψεις</p> <p>3.1.2. Δεσμοί μεταξύ μηνυμάτων - σύνδεση μεταξύ τμημάτων του κειμένου και κειμένου - εξωκειμενικής εμπειρίας</p> <p>3.2.1. Εμφανείς πληροφορίες, δεδομένες σχέσεις, απουσίες, αποσιωπήσεις</p> <p>3.2.2. Λεξιλόγιο, τροπικότητα, έμφαση, επανάληψη, εγκλίσεις και σχέση με ακροατήριο (πώς επιδιώκει να επηρεάσει το ακροατήριο ο συγγραφέας)</p> <p>3.2.3. Τεχνικές και τρόποι πειθούς, εγκυρότητα πληροφορίας, αξιοπιστία πηγών</p>
Παραγωγή Γραπτού Λόγου		
Τάξη Στ'	Δείκτες Επιτυχίας Τα παιδιά	Δείκτες Επάρκειας
	<p>1. <u>Τοποθετούν το παραγόμενο κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό).</u></p> <p>1.1. Αναγνωρίζουν συγκεκριμένη ανάγκη για επικοινωνία και δράση</p> <p>1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη ενός κειμένου</p>	<p>1.1.1. (ενδεικτικά) Προβληματισμοί, σχέδια εργασίας, ενότητες που σχετίζονται με θέματα, όπως: συσκευές, επαγγέλματα, κινηματογράφος - θέατρο, αθλητισμός, επιστημονική φαντασία, οικονομία, τρόποι ζωής, πολιτική ζωή, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αειφόρος ανάπτυξη</p> <p>1.2.1. (ενδεικτικά) Κείμενο ως απάντηση σε προβληματισμό, παράθεση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων, παρακίνηση για δράση, αιτιολόγηση και επεξήγηση</p> <p>1.2.2. Λόγοι, κίνητρα και επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη</p>
	<p>2. <u>Οργανώνουν τον λόγο σε κείμενο, αναπτύσσοντας το προσωπικό τους στυλ</u></p> <p>2.1. Παράγουν κείμενα, αυτόνομα, αξιοποιώντας συμβάσεις του γραπτού λόγου</p>	<p>2.1.1. (ενδεικτικά) Γραμματική ενημερότητα (κλίση ονομάτων, ρημάτων, ρηματικές καταλήξεις), τράπεζες γνωστών λέξεων, ετυμολογία, ορθογραφικά μοτίβα, γενικεύσεις ως βάση για ορθογραφημένη γραφή</p>

	<p>2.2. Καθορίζουν το είδος του κειμένου που προκύπτει ως κατάλληλο από τη σύνδεση επικοινωνιακής ανάγκης, σκοπού και αποδέκτη.</p> <p>2.3. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας τον ρόλο τους σε <u>περιγραφές</u>, <u>αφηγήσεις</u>, <u>επιχειρήματα</u>, <u>οδηγίες</u></p> <p>2.3.1. <u>Περιγράφουν</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο και τη λειτουργία της περιγραφής σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.3.2. <u>Αφηγούνται</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο και τη λειτουργία της αφήγησης σε μεικτά κείμενα.</p> <p>2.3.3. <u>Επιχειρηματολογούν</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο και τη λειτουργία της επιχειρηματολογίας σε μεικτά κείμενα.</p> <p>2.3.4. Καταγράφουν <u>οδηγίες</u>, αξιοποιώντας τον ρόλο και τη λειτουργία των οδηγιών σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.4. Αξιοποιούν γνώσεις για γραμματικοσυντακτικές δομές</p>	<p>2.1.2. Κειμενική ενημερότητα</p> <p>2.1.3. Σημεία στίξης ως δείκτες οργάνωσης νοηματικών ενοτήτων</p> <p>2.1.4. Δόμηση κειμένων - νοημάτων, με την αξιοποίηση κατάλληλου λεξιλογίου, προτάσεων διαφορετικού τύπου και δεικτών συνοχής</p> <p>2.1.5. Δόμηση κειμένων στη βάση συμβάσεων που αφορούν διαφορετικά είδη κειμένων</p> <p>2.1.6. Παραγραφοποίηση κειμένου - δόμηση παραγράφου (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα)</p> <p>2.1.7. Οπτικές αναπαραστάσεις / μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., πίνακες, διαγράμματα, νοητικοί χάρτες) ως μέσο διευκρίνισης - επέκτασης των γλωσσικών στοιχείων ή ως αυτόνομα κείμενα</p> <p>2.2.1. (ενδεικτικά) τουριστικοί οδηγοί, περιηγητικό κείμενο, χιουμοριστικά και ειρωνικά κείμενα, βιβλιοπαρουσιάσεις, επιστημονικό άρθρο, εγκυκλοπαιδικά κείμενα, ηλεκτρονικά κείμενα (φόρουμ, ιστολόγιο), συστατική επιστολή, έρευνες, πίνακες και σχεδιαγράμματα</p> <p>Ρόλος και λειτουργία των γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων, καθώς και της δομής κειμένου, όπως τα σημεία αυτά καταγράφονται σε όλες τις τάξεις, σε ό,τι αφορά στα «αμιγή κείμενα» (περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες), σε μεικτά κείμενα</p> <p>2.3.1.1. (ενδεικτικά) Περιγραφική αφήγηση</p> <p>2.3.2.1. (ενδεικτικά) Αφηγηματική περιγραφή</p> <p>2.3.3.1. (ενδεικτικά) Επιχειρήματα σε περιγραφή, επιχειρήματα σε αφήγηση</p> <p>2.3.4.1. (ενδεικτικά) Διαδικαστική περιγραφή</p> <p>2.4.1. (ενδεικτικά) Όλοι οι χρόνοι του ρήματος (ενεργητική και παθητική φωνή), διάκριση κύριων και εξαρτημένων προτάσεων (όπως: χρονικές προτάσεις, αιτιολογικές προτάσεις, αποφαντικές-αποτελεσματικές προτάσεις, προτάσεις, εναντιωματικές προτάσεις, υποθετικές προτάσεις, τελικές προτάσεις), παρατακτική σύνδεση προτάσεων (και, είτε, ή, ούτε, αλλά, όμως, μα), υποτακτική σύνδεση (σύνδεση με εξαρτημένες προτάσεις, έμμεσο και άμεσο αντικείμενο, κατηγορούμενο και συνδεδετικά ρήματα, προτάσεις σε ρόλο αντικειμένου [να ..., ότι ..., πώς ...], εγκλίσεις (οριστική,</p>
--	---	--

		<p>υποτακτική, προστακτική), εμπρόθετοι προσδιορισμοί, αρχαιόκλιτα (π.χ., συμβαίνει - συνέβη, αναδεικνύομαι – αναδείχθηκα, λαμβάνεται - λήφθηκε, εισάγομαι - εισήχθηκε), λόγια θηλυκά ουσιαστικά σε -ος (π.χ., η οδός, η είσοδος), θηλυκά, αρσενικά και ουδέτερα επίθετα σε -ης, -ες (λόγια κλίση, π.χ., ο διεθνής, οι διεθνείς, του διεθνούς, το διεθνές), επίθετα σε -ων / ούσα, επίθετα σε - ύς, -ειά, -ύ (π.χ., ο ευθύς, η ευθεία, το ευθύ), ανώμαλα παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, έναρθρο και άναρθρο ουσιαστικό, προσωπικές αντωνυμίες (εγώ, εμένα, και αδύνατοι τύποι, π.χ., μου είπε), κτητικές αντωνυμίες (μου, σου, μας, π.χ., το βιβλίο μου), αυτοπαθείς αντωνυμίες (π.χ., ο εαυτός μου), δεικτικές αντωνυμίες (π.χ., εκείνος, αυτός), αναφορικές αντωνυμίες (π.χ., ο οποίος), ερωτηματικές αντωνυμίες (π.χ., ποιος, ποιανού), οριστικές αντωνυμίες (π.χ., ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο, μόνος + μου, σου, του, μας, σας, τους), πολυλεκτικά σύνθετα, σύνθεση με λόγιες προθέσεις, περιφράσεις-εκφράσεις (διαφορές), απόδοση λέξεων ξένης προέλευσης στα ελληνικά</p>
	<p>3. <u>Αξιολογούν το παραχθέν κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του</u></p> <p>3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, αιτιολογώντας τις επιλογές τους για τη μορφή, δομή και περιεχόμενό του</p> <p>3.2. Αναθεωρούν το αρχικά παραχθέν κείμενο, με σκοπό την τελική διατύπωση του περιεχομένου και μορφοποίησή του</p> <p>3.3. Μετατρέπουν το (τελικό) παραχθέν κείμενο σε άλλο κειμενικό είδος αιτιολογώντας επιλογές τους, σε σχέση με τη λειτουργική χρήση της γλώσσας και τον τρόπο που συνδέεται με μεταβαλλόμενες συνθήκες και πλαίσια (επικοινωνιακά, κοινωνιοπολιτισμικά)</p>	<p>3.1.1. Πραγμάτωση κειμένου: γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, μορφοσύνταξη, συνοχή, συνεκτικότητα, κειμενικές συμβάσεις</p> <p>3.1.2. Συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη</p> <p>3.1.3. Ύφος και συνέπειες, ως προς την παρουσίαση περιεχομένου και πιθανούς αναγνώστες</p> <p>3.2.1. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί περιεχομένου: πρόσθεση, αφαίρεση, αντικατάσταση γλωσσικών στοιχείων: επιθέτων – εναλλαγή συνωνύμων – μετακίνηση στοιχείων της πρότασης και προτάσεων του κειμένου</p> <p>3.2.2. (ενδεικτικά) Μετασχηματισμοί μορφής: πρόσθεση, αφαίρεση, μετακίνηση, αντικατάσταση μη γλωσσικών στοιχείων ανάλογα και με το κειμενικό είδος</p> <p>3.3.1. (ενδεικτικά) Αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης της γλώσσας και της δομής του κειμένου που προκύπτουν από διαφοροποιήσεις στον σκοπό και στο/α μέσο/α επικοινωνίας, αλλά και στους πιθανούς αναγνώστες</p> <p>3.3.2. (ενδεικτικά) Δημιουργικοί μετασχηματισμοί και παρεμβάσεις στο περιεχόμενο, στην έκφραση, στο ύφος του κειμένου</p> <p>3.3.3. (ενδεικτικά) Μεταγλώσσα για εκφραστικά μέσα, τρόπους / τεχνικές πειθούς, διατύπωση και τεκμηρίωση απόψεων, προσωπικό στυλ</p>